Gimbernat, 1993, XX, 9-81

ELS GOIGS DE L'HOSPITAL GENERAL DE SANTA CREU, DE BARCELONA

Francesc RIBAS i PONTI
Ex-alumne intern i ex-metge de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau.

JUSTIFICACIO

L'absència del tema dels seus goigs en els llibres sobre l'Hospital General de Santa Creu, de Barcelona, juntament amb l'antecedent d'haver-ne presentat l'autor una variada mostra tipològica a l'exposició "Barcelona i la Medicina", celebrada el maig de 1973, precisament al local de l'antiga església de l'Hospital, ens ha portat a estudiar-ne la motivació i l'evolució.

Després d'una referència a la primitiva devoció dels "Set Goigs", l'ordre de les advocacions a descriure ve donat per la cronologia de la respectiva edició més antiga que ens és coneguda. Seguim amb alguns goigs generals també cantats a l'Hospital i amb els goigs de dictat posthospitalari. I acabem amb els càntics actuals de les Germanes Hospitalàries de la Santa Creu.

La majoria dels documents estudiats pertanyen a les col.leccions de la Biblioteca de Catalunya, l'Institut Municipal d'Història de Barcelona, el monestir de Montserrat i de l'autor. Uns pocs exemplars són de l'Arxiu de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, l'Instituto Español de Musicología i de la senyora Josefina Alòs de Portavella.

D'altra banda presentem normalitzada l'accentuació dels versos transcrits.

DEVOCIO DELS SET GOIGS EN L'HOSPITAL

La primera notícia relativa a goigs del **Espital dela Sancta Creu**, de Barcelona, consta en els **Capítols e Ordinacions de la Confraria de la Santa Creu**, aprovats pel rei Martí el 1405. Una de les obligacions pietoses a complir quan s'ingressava de confrare era dir amb devoció i de genollons: "set vegades la Angelical salutació dela gloriosa verge nostra dona sancta Maria, a special memoria dels Set goigs del gloriós car fill seu Jesus" (1), és a dir, set avemaries en memòria dels Set Goigs.

Tenim, doncs, que la devoció dels Set Goigs de la Mare de Déu, contemplativa de les set alegries principals que la Verge Maria tingué del seu fill Jesús, molt divulgada i practicada en variades modalitats durant la Baixa Edat Mitjana i de la qual derivaren els goigs poètics cantats, fou practicada a l'Hospital d'ençà de la iniciació del seu funcionament. Alhora, i prescindint de traduccions plàstiques d'aquella com les pintures de Ferrer Bassa al monestir de Pedralbes, resta anticipat en més d'un segle el coneixement de tal pràctica a Barcelona, puix que la data més antiga coneguda era la celebració de les processons dels Set Goigs el 1521, a causa d'epidèmia.

I - GOIGS PROPIS DE L'HOSPITAL

Els textos dels goigs que titulen veneració a l'Hospital foren dictats per a l'ús d'aquest.

SANTA HELENA

Amb el precedent multisecular de la dedicació de la catedral de Barcelona a la Santa Creu, també es titulà de Santa Creu l'Hospital General fundat el 1401, com a resultat de la fusió dels hospitals barcelonins llavors existents i dependents uns del capítol catedralici i els altres de la ciutat, el qual hom determinà bastir al costat del d'en Colom. Una nau d'aquest fou adaptada tot seguit per a església del nou, i al cap d'un any ja s'hi celebrà una missa en honor de la Mare de Déu i de Santa Helena. Per a l'altar major, aleshores dedicat a la Santa Creu, el 1443 es contractà el pintat d'un retaule de la història d'aquesta, amb la Invenció en una part, l'Exaltació en l'altra, i enmig Santa Helena i, a damunt, el seu fill l'emperador Constantí.

Els goigs més antics de l'Hospital, i únics dels quals han arribat edicions siscentistes, són les **Cobles** de Santa Helena, **Compostes ara nouament per vn deuot seu**, allí resident el **1617**, les quals glossen inicialment la troballa de la santa Creu per santa Helena, amb el respòs:

siau la nostra aduocada
gloriosa sancta Elena.

* El full, estampat el mateix any 1617, presenta una fesomia tipogràfica singular, puix que entre les dues columnes de la lletra hi ha interposat un gravat, un corondell i un text. El gravat és un quadrat que inscriu un escut semblant al de l'Hospital barceloní. L'escut de l'Hospital de Santa Creu és caironat i partit

verticalment en dos campers iguals, un dels quals conté la Creu de la Catedral i l'altre les armes de la ciutat, d'acord amb el caràcter mixt de l'origen i regiment de la institució. Ací, però, la meitat inferior municipal és ocupada per quatre barres, no pas per dues barres i una creu com la meitat superior. El corondell, també quadrat, és fet de composició tipogràfica. I el text consta del versicle, la resposta i l' "Oremus" corresponents de la santa (2).

Sense constar l'any titular les **Cobles** es tornaren a imprimir el 1661, sense il.lustrar (3), i el 1703, amb un gravat de la santa en posició sedent i amb l'ornament d'escuts capgirats als costats (4), ambdues vegades amb el títol primitiu **compostes ara novament**, a desgrat de l'anacronisme resultant. Les tres edicions, especialment la primera, han estat reproduïdes en facsímil algunes vegades per raó de llur antiguitat, principalment en reculls del segle respectiu (5-12).

A la darreria del s. XVIII començà la sèrie d'estampacions d'unes altres **Cobles** que titulen la santa com a **Patrona, y tutelar de la Iglesia del Hospital General de Santa Creu**, amb un gravat només del bust i llegenda **"S. Elena"** i amb l'ornament de l'escut de la Casa a banda i banda. Després d'exposar-ne la vida acaben:

A pobres, y atribulats
en tot temps aconsolau
en vostra Casa abrassau
a tots los desamparats:

.....

En totas necessitats
sou dels favors Dispensera;
Santa Elena, assistiu pia
al Devot, qui en Vos espera.

Sou de Expòsits, y Febrosos,
Parteras, Malalts, Prenyadas,
Donsellas, Viudas, Casadas,
Peregrins, y Furiosos:
Que os invocan fervorosos,
medicina verdadera; &c.

Lo Hospital de Santa Creu
General de Barcelona
vos venera per Patrona,
y Advocada devant Déu:

Perquè ja que tant podeu
siau nostra Medianera; &c. (13).

Després de reeditades diverses vegades aquestes **Cobles** (14-23), una d'elles amb els escuts capgirats (21), cap el 1825 el mot titular passa a escriure's **Coblas** (24-25), una edició de les quals canvia els escuts per floreres (24), i a l'entorn del 1830 passen a dir-se **Goigs** (26-28), que d'ençà el 1845 s'il.lustren amb la reproducció de la imatge venerada ensems que en lloc dels escuts s'ornamenten amb altres vinyetes (29-37). Un facsímil de l'última d'aquestes edicions vuitcentistes decora una invitació de la festa de la Santa Creu del 1955 (38).

Passades unes dècades sense reedicions, els **Goigs** es varen imprimir a Mataró el 1922, amb l'afegitó del "la" al títol hospitalari **de Santa Creu**, i així surt **de la Santa Creu** (39), per primera vegada en uns goigs de la Casa. Aviat ho feren també els de Sant Francesc i els del Sant Crist. El canvi oficial del nom de l'Hospital sembla que tingué lloc al voltant del 1870. Amb supressió de tres cobles, una d'elles la segona transcrita, encara se'n féu una altra edició, estampada a Sant Feliu de Guíxols: la que s'expenia el dia de la festa a deu cèntims l'exemplar l'any abans del trasllat de l'Hospital, escaigut el 1929. El seu gravat figura la troballa de la Creu, i el corondell, un miracle (40).

Avui aquests goigs es canten a l'ermita de la santa del veïnat d'Agell, a Cabrera de Mar, per a on s'adaptaren fa cosa d'un segle, amb el canvi local dels versos de l'Hospital i de la cobla dels malalts per una de navegants, i des d'on irradiaren temporalment per altres indrets del Maresme.

Entrat el segle XIX es va publicar un **Novenario** que presenta la santa venerada a l'església de l'Hospital com a advocada de "toda dolencia del cuerpo, y particular felicidad en los partos para recibir el Sto. Bautismo los recién nacidos" (41). La novena es clou amb els goigs corresponents, les darreres cobles dels quals diuen:

Aquel, que con rectitud,
recurre a vuestra piedad,
halla en toda enfermedad,
su consuelo, y la salud:
es tanta vuestra virtud
que alivia a todo dolor,
Grande Elena, &c.

En este templo sagrado,
del Hospital general,
de Santa Cruz: todo mal,
se ve por vos remediado (42):

D'una de les reedicions del novenari només coneixem les pàgines dels goigs (43), d'altra banda gairebé iguals a les d'una altra quelcom porterior (44) sortida d'una de les impremtes dels **Goigs** (29-32), amb un gravat semblant però distint. La reedició de Manresa va seguida de la **Vida** de la santa (45), mentre que una altra de Barcelona hi va precedida (46). I encara que sense subtítol de la veneració hospitalària, però amb els goigs que la canten, la **Novena** també es publicà a París, el 1937 (47).

D'ençà del 1864 s'estampà unes quantes vegades el full gran **Oraciones espirituales** de la santa, les quals resulten ésser la preparatòria i la de "este primer dia de esta novena" susdita flanquejant un gran gravat d'aquella damunt dels "Gozos" precedents (48-53). En la primera meitat del segle XX, aquests goigs solts i sense gravat s'imprimiren a Móra d'Ebre (54) i sense peu d'estampa (55).

SANT CRIST DE L'HOSPITAL

Els **Goigs** de l'Hospital que en antigor segueixen els de Santa Helena, i els primers titulats com a tals, són els del Sant Crist que **se cantan en la sua santa Capella**, la qual era situada davant la porta lateral de l'església que dóna al pati, i encara avui és reconeixedora. Després de relatar la passió de Crist, el text canta l'advocació com a remeiera per salut i per secada:

Puix que sou consol de Pobres,
y que ja may vos cansau,
dant remay a nostres coses
de salut, y altres mals:
per pluja sou advocat
com tenim estèril Lany,
siau nostre amparo, y guia
Sant Christo del Hospital (56).

Aquestes invocacions ja venien de lluny puix que el **Dietari** del Consell de Cent apunta el 6 d'abril de 1529: "En aquest dia fonch feta processó per lo clero de la seu y anà al Hospital de Sancta Creu per pregàries de pau sanitat y pluja foren hi presents los honorables consellers" (57). Després d'aquella cobla els goigs acaben demanant protecció pels confrares:

Los de vostra Confraria
humilment vos suplicam,
nos perdoneu nostres culpas
quant de aquest Món partiam:
nos doneu etern descans
a la gloria que gosau, &c.

O dichosa Confraria
que teniu Imatge tal; &c. (58).

Les primeres edicions que coneixem d'aquests goigs foren impreses per Joan Piferrer i van datades del 1734 al 1742 (58-61). La seva vídua i successora, Teresa, els estampà en fulls grans als costats d'un gravat signat "Valls, f.", que figura el Crist, Maria, Joan i la Magdalena, i amb l'ornament d'un escut de l'Hospital a sota. Ocupa la meitat inferior del full la relació de les indulgències concedides a la Confraria del Sant Crist, instituïda a l'església de Santa Helena, començades per les del papa Urbà VIIIè, del 1627, i acabades amb l'atorgada el 1743 per Benet XIVè, "vuy (...) gobernant" (1740-1758) (62-63). Posteriorment, segons es dedueix del canvi del "com" temporal transcrit per "quant", la mateixa estampera impremtà algunes vegades els goigs en el format habitual (64-66) i amb una plana adjunta on hi ha l'estampa de la "Confraria del Sant Christo del Hospital" amb la darrera indulgència de les esmentades sota un gravat gran del Sant Crist, quelcom corcat i per tant potser ja emprat pel primer estamper, amb l'escut de l'Hospital al peu de la creu, per bé que amb la part municipal reduïda a la meitat (64 i 66). El fill Piferrer, Tomàs, també reimprimí els goigs: primer amb l'estampa adjunta (67), després apostrofant el text, passant "Lort" a "l'hort" i "Lany" a "l'any" (68), i més endavant fent diversos canvis en la fesomia tipogràfica, un dels quals consistí a emprar com a ornament als costats d'un nou gravat l'escut de l'Hospital (69), capgirat el primer, en lloc de la creueta emprada fins aleshores.

També deuria ser el mateix impressor qui féu estampacions dobles i anònimes de l'estampa de la Confraria del Sant Crist amb la indulgència, en grans folis per a migpartir en estampes d'igual aparença, però l'empremta dels forats dels corcs delata la utilització simultània de dues fustes distintes (70-71), una de les quals és l'emprada successivament per a l'annex dels goigs susdits (64 i 66-67). Tant aquests gravats de les estampes com els petits dels goigs figuren el mateix tema: la Verge Maria i sant Joan als costats de Crist crucificat.

Al tombant dels segles XVIII-XIX els goigs en full gran presenten l'escut ornamental al damunt del gravat, i substituït el dador de la darrera indulgència, Benet XIVè, per Climent XIVè (1769-1774), sant pare més proper al temps d'aquesta reedició (72). Mentrestant, les impressions en format corrent

continuaren fins al segon decenni del segle XIX, amb una lleu esmena del títol (73-77). L'ornament de les darreres és un rudimentari escut de Barcelona amb els quarters canviats (76-77).

Després de més d'una centúria de mutisme, els goigs tornaren a imprimir-se en 1925 amb el títol escurçat i diverses modificacions en el text: retoc d'alguns versos, supressió de dues cobles, i el canvi de la transcrita de salut i secada per una altra referent a les Animes. L'ornamentació consisteix en: gravat d'un Sant Crist, que no correspon; vinyetes de l'escut; corondell format per la vinyeta d'una ànima entre dues calaveres; i orla de tipografia semblant a la dels goigs de Sant Ponç impresos a l'Institut Mental, on també deurien imprimir-se els descrits (78). De l'edició que parlem també es feren tiratges en papers especials i amb la reproducció d'estampes antigues del Sant Crist de l'església i del cementiri, amb la Dolorosa sota els peus, en una pàgina adjunta (79-80). Deuria promoure tal presentació de bibliòfil mossèn Lambert Botey, aleshores prior de l'Hospital i destacat col.leccionista de goigs que del 1922 al 1929 cada any en féu publicar uns de distints dedicats al seu patró sant Lambert, algun dels quals l'al.ludeix.

El 1967 un gogista publicà en facsímil "a tamany de l'original" alguns goigs setcentistes de la seva col.lecció, uns dels quals són els del San Crist de l'Hospital amb la primitiva estampa annexa (81). També és del 1967 el facsímil de l'altra estampa bessona del Sant Crist que s'apariona amb el d'uns goigs de Santa Llúcia en un recordatori del metge oculista Josep Maria Simon de Guilleuma (82). El facsímil també s'emprà en el recordatori de l'artista que els il.luminà (83).

ANIMES DEL PURGATORI

Per la pudor que sortia del fossar de l'Hospital, anomenat "el Corralet", la qual motivava queixes del veïnat, d'ençà de l'any 1794 els cadàvers dels pobres malalts difunts foren enterrats al cementiri "del bisbe Climent", que fou el nucli inicial de l'actual Cementiri Vell. El Corralet ocupava el lloc avui dit Jardins del doctor Fleming. A la paret de l'Hospital que hi dóna, paral.lela al carrer de Cervelló, ara de les Floristes de la Rambla, hi havia adossada una capella on es venerava el Sant Crist del Cementiri o del Corralet i on, el 1744, s'instituí la Confraria de les Animes, els **Cofadres** de la qual cantaven uns **Lamentos** d'aquestes amb esment del fossar i de la Confraria:

no te olvides, o Mortal,
deste pio Campo Santo,
Cementerio del Hospital:
Sigue, pues, la Cofadría,
que tierna te insta clamar,

que Dios nos saque de penas,
y nos lleve a descansar.

Atiende, y mira Christiano,
que en aqueste Cementerio
tal vez tus Padres, y Deudos
esperan de ti el remedio:
Sufragios, y Sacrificios
te suplican sin cessar, &c.

L'edició més antiga que coneixem dels **Lamentos** és la que en full gran s'il.lustra amb un Sant Crist de manlleu i s'ornamenta amb vinyetes d'ànimes als costats, ultra les de l'escut de la Casa (84). Aquells van seguits del "Sumario de las Indulgencias" concedides els anys 1744 i 1745, i d'unes "Advertencias para los Cofadres" sobre el funcionament i cultes de la Confraria, entre els quals un novenari acabat en processó pel cementiri amb el cant de "los lamentos arriba puestos", la qual no consta en les dues reedicions del mateix tipus (85-86), una de les quals amb els mots titulars **Cofrades** i **Cofradia**, esmenats (86). Aquestes, així com la majoria de les edicions en format corrent, s'il.lustren amb un boix del Sant Crist enmig d'ànimes del purgatori, del qual hi ha diversos models força semblants. Així, un sol estamper, Francesc Surià i Burgada, en féu servir quatre de distints (90-96). Les edicions en format general titulen prèviament de **Dolorosos** els Laments **que se cantan**, per bé que no concreten qui ho fa, i la majoria tracten de **Santo** l'Hospital. Totes s'ornamenten amb un parell d'escuts de l'Hospital. La nota de cultes al peu, en les més antigues anuncia que el novenari s'acabarà cada dia amb processó pel fossar (87-88), i una nota semblant consta sota un gravat gran del Crist i les Animes, en plana annexa (87). Les processons, mai més no esmentades en la nota de les reedicions posteriors (89-109), creiem que deurien suprimir-se arran de la construcció en terreny del Corralet, el 1762-1763, de l'edifici del Reial Col.legi de Cirurgia, ara seu de la Reial Acadèmia de Medicina. Més endavant es modificà l'estampa adjunta: entre els peus del Sant Crist i l'escut de l'Hospital s'introduí la Mare de Déu dels Dolors, sota el patrocini de la qual es constituí la Pia Unió del Rosari el 1780, la qual també celebrava cultes a la capella del Corralet. I la nota, ací d'indulgències i en català, al dessota del gravat, anomena la imatge com a "S. Christo de las Animas del Cementeri del Hospital" (96). L'estampa és copiada en una edició posterior (101).

A la vista de les esplendents estampacions de goigs divulgadores de les indulgències o de les imatges, sembla com si durant la segona meitat del segle XVIII s'hagués entaulat una competència de propaganda entre la confraria de les Animes, del Corralet, i la del Sant Crist, de l'església, acabada amb el silenci editorial de la darrera, entrat el segle XIX.

Les reedicions dels **Lamentos**, amb un parell que titulen **Stas.** les Animes i no santifiquen l'Hospital (90-91), una altra de setcentista estampada a Girona amb gravat d'un Sant Crist de manlleu i capgirat el primer escut (98), una altra amb els escuts desiguals (99) i encara una altra amb els escuts capgirats (101), continuaren fins al 1844 (109), amb l'esmena de "Cofadría" a "Cofradía" d'ençà del 1820 (105-109). Encara anunciava el seu cant el programa de cultes del 1848, conjunt a la Pia Unió i la Confraria, quan les dues associacions pietoses del Corralet ja celebraven tots llurs cultes a l'església de Santa Helena (110), però no el pregona el cartell del 1862, quan ja es cantaven les **Letrillas** que tot seguit veurem. En canvi, la Congregació del Sagrat Cor, que veurem més endavant, i que el 1831 ja cantava "los lamentos de las benditas almas" en la commemoració dels seus difunts (111), continuà cantant-los fins al 1896 (112).

Amb el canvi de les dues cobles transcrites per dues altres sense esment de l'Hospital, els Laments clouen la **Novena** de les Animes practicada a la parròquia dels Sants Just i Pastor, de Barcelona, impresa el 1757. La mateixa versió s'estampà en full solt a Lleida i, readaptada, a València i Tortosa. I el **Sumario** de les indulgències de la Confraria, que juntament amb les "Advertencias" per als Confrares segueix els **Lamentos** en els fulls grans, també es publicà en full solt cap a mitjan segle XIX (113), amb el boix i escuts que figuren en la darrera edició d'aquells, del 1844.

També cap a mitjan segle XIX s'estamparen els **Dolorosos sentiments** de les Animes, sense títol de veneració, però amb els escuts de l'Hospital com a ornament, i el mateix gravat que el **Sumario**. Contràriament als goigs de l'Hospital adaptats en altres llocs, ara es donà el cas invers: a la lletra setcentista i molt difosa per Catalunya hom li canvià l'última cobla, al.lusiva a la intercessió de Sant Miquel, per dues altres amb esment de la Confraria i del fossar, les quals vénen a ser una traducció lliure de les abans transcrites dels **Lamentos**:

No reparis, oh mortal,
A entrar a la Confraria
De esta gent devota y pia
Establerta en lo Hospital:
Enceneuvos en fervor
No pareu, correu, veniu:
A las Animas ohïu,
Que cridan: ay que dolor!

Penseu que en est Cementiri
Estant en ell sepultats
Los vostres antepasats,

Y que os cridan per veniri:
Ateneu lo seu clamor,
Pregueu per ells a Déu viu: &c. (114).

Però aquests **Sentiments** foren substituïts aviat, el 1857, per unes **Letrillas** per a cantar a l'església de l'Hospital per la Confraria del Sant Crist del Corralet, durant el novenari a Jesús crucificat i els difunts. Es tracta d'una càntic adreçat als pecadors que s'inicia amb la tornada començada:

Vina a Penitencia (115)

Les seves reedicions arribaren fins a la darreria del segle XIX (116-120). A desgrat dels seus diversos impressors totes s'il.lustren amb un mateix boix, emprat a l'edició dels **Lamentos** del 1825, entre d'altres. I també s'ornamenten amb els escuts de tal edició, capgirats en la datada el 1872 (119). El text, escurçat, s'imprimí en fulls petits i fins al segle actual com a càntic del novenari d'Animes **de esta parroquia**, sense proclamar quina.

SANT PONÇ

Són de l'últim quart de del segle XVIII les edicions més antigues dels **Goigs** de sant Ponç, **Bisbe y Martyr, Advocat contra las Xinxas**, venerat a l'església de l'Hospital, amb altar propi ja inventariat al segle XVI i amb confraria aprovada per Ferran II el 1510. L'advocació deriva d'un dels martiris soferts pel sant explicat en els goigs:

Entre tans torments que us feren,
en que inichs se demostraren,
Xinxas immundas prengueren
y ab caldo vos las donaren:

I és glossada a la darrera cobla:

Tota Herba, que es benehida
lo dia de vostra mort,
lleva a las Xinxas la vida,
las quals nos molestan fort:
Contra ellas sou reclamat
ab humils submissions;
siau lo nostre Advocat
Gloriós Martyr Sant Pons (121).

Per aquest motiu, la Germana de la farmàcia de l'Hospital, d'altra banda encarregada de l'altar, el dia del sant anava a cercar herbes a la fira i en posava un manat a tots els llits dels malalts.

Dels goigs cantats el jorn de la festa n'hi ha una sèrie ininterrompuda de més de tres dotzenes d'edicions (121-157). Algunes de les més antigues titulen **Sant < Ponts** (123-124). Només una va il.lustrada amb un sant bisbe i màrtir, d'acord amb el títol (126), mentre que el gravat de totes les altres és simplement el d'un sant bisbe. Algunes de la primeria del segle XIX no titulen de Santa Creu l'**Hospital General de Barcelona** (137-140). Del 1845 ençà els goigs s'il.lustren amb un gravat de més grandària (142-144). Les reedicions sortides cap el 1875, de la mateixa impremta que publicà diversos goigs de la Germandat d'Infermers, van ornamentades amb l'escut d'aquests (145-146) i alhora el seu gravat és una imitació gairebé igual del precedent. Tots dos gravats aniran alternant en les edicions posteriors, llevat de la del 1903, il.lustrada amb el boix dels goigs coetanis del santuari de Corbera de Llobregat (148). Les últimes impressions que precediren el trasllat de l'Hospital s'estamparen a la "Impremta particular de l'Institut Mental de la Santa Creu" (154-156), que aleshores era una de les seccions de terapèutica ocupacional que hi havia a l'Institut, conegut popularment com el Manicomi de Sant Andreu. Són testimonis d'aquella no tan

sols aquests goigs sinó també estampes del sant, amb el mateix gravat i a mig full (158-159), de les quals ja hi havia impressions anteriors a càrrec d'altres impremtes.

Hom rememorà la veneració hospitalària en un sector mèdic mitjançant l'ofrena del facsímil d'una de les edicions vuitcentistes que va ornamentada amb els escuts, com annex al menú de sopar anual de la Societat Catalana de Cirurgia del 1973, celebrat a la gran sala que havia estat l'església de Santa Helena, on durant segles s'havia venerat el sant i cantat els seus goigs (160). Un altre facsímil, el dels goigs del 1845, és inclòs en el fullet de **La Fira de Sant Ponç**, publicat el 1981 (161), el qual també dóna notícia que el 1817 els goigs del sant eren cantats pels expòsits de la santa Casa (162).

El text dels goigs de Sant Ponç, de l'Hospital, s'ha publicat ocasionalment com a edició general a Reus i amb títol de la respectiva veneració local, ultra el de l'advocació contra les xinxes, per a Manresa, Sant Ponç d'Aulina i Vall-llebrera.

Com que la diada del sant, 11 de maig, tenia i encara té lloc al carrer de l'Hospital la fira de Sant Ponç o de les herbes, quan el 1929 s'esdevingué el trasllat de la Casa la imatge fou instal.lada a la pròxima església de Sant Agustí, on tot seguit, el 1931, se li dictaren goigs amb una cobla que recorda la localització originària:

Vostra festa principal
ha celebrat Barcelona
a l'església que corona
de Santa Creu, l'Hospital;
essent, després llarg repòs
vostre culte traslladat;
vulgueu ser nostre advocat,
Sant Ponç, màrtir gloriós!

I avui, amb tot esplendor
en Sant Agustí, us aclama (163)

Es feren algunes reedicions d'aquests goigs (164-168). Un facsímil de la reedició del 1936, substituint el peu d'estampa per un altre que qualifica el sant de "patró dels herbolaris", fou publicat els anys 1946-1947 juntament amb el d'una auca de les herbes, com a nadala i anunci de la botiga de l'herbolari David Griñó (169-171), autor del fullet susdit. Cap el 1950 publicà els goigs, musicats, la Pia Unió del Sant, i en adaptar els versos transcrits per fer esment d'aquesta en desaparegué el de l'Hospital de Santa Creu, canviat pel de:

el carrer de l'Hospital;.

La reedició del text així modificat i en full gran, fou feta el 1961 pel Conservatori de les Arts del Llibre, hostatjat al vell edifici nosocomial, i patrocinada pels Amics dels Goigs, que aleshores també hi estaven. El xilògraf Antoni Ollé i Pinell, llavors director d'aquell, en burinà el gravat, segons ho revelen les lletres A i O sobreposades que el signen, amb el sant figurat entremig de la façana de Sant Agustí i del pati de l'Hospital. I el títol també fa constar l'antiga veneració (172). El boix també il.lustra l'estampeta parroquial que titula el sant de **Patró dels herbolaris i apicultors** (173). Un facsímil del mateix gravat, desplaçat a un cantó, figura en el plagi d'aquests goigs, fet amb un muntatge de facsímils parcials, publicat a Badalona el 1981, amb el sant titulat com a **Patró dels herbolaris i dels Estanquers** i sense lloc de veneració (174), reimprès el 1987 (175).

Cobles dela glorioſa Sancta Elena. Compoſtes ara nouament per vn deuot ſeu, reſidint en la ſancta caſa del Hoſpital General de Sancta Creu de Barcelona Any, 1617.

REyna;Sancta venerada
en los cels lá mes ſerena
ſiau la noſtra aduocada
glorioſa ſancta Elena.

Cobla.

Lloem tots la voſtra vida
digne de molt gran memoria
quât primer tingueſeu gloria
en veureus já conuertida
ala fe tant exaltada
de Ieſus,ques de dons plena
ſiau noſtra aduocada &c.

Cobla.

Axi qué ſa conuertida
á la ſe de Ieſu Chriſt
en vn ſomni vos ſonch dit
que ſos preſt voſtra partida
per alla hont amagada
era la Creu,gran eſtrena
ſiau noſtra aduocada,&c.

Cobla.

Partireu prenent la via
pèr Hieruſalem ſens mes
y trobant lo qui ſabia
del treſor,tingueren pres
fins a tant que declarada
ſonch la Creu, cauât sès pena
ſiau noſtra aduocada,&c.

Cobla.

Tres foré les creus trobareu
ſens conéixer quina es
la de Chriſto que prouareu
ab la que Tullida es
vná dona ſonch curada
caminant ſens altra pena
ſiau noſtra aduocada,&c.

Cobla.

A queſt fill dit Conſtantino
pèr virtut de la Creu Sancta
á Maxencio fra Mohino
conuencemlo,ya gent tanta
reſtant ſempre autoritada
la victoria a boca plena
ſiau noſtra aduocada,&c.

Cobla.

Gran empreſa ſou aquella
entre tal mare y tal fill
quant en Romaſa querella
per lo ques lueu molt vil
no crehent que ſe era obrada
la Redempcio de pena
ſiau noſtra aduocada,&c.

Cobla.

De la ſecta ſe diſputa
que teniàn los lueus
a les horet ab conſulta
conuençuts ells y los ſeus
reſtaren en tal jornada
y lo Papa los condena
ſiau noſtra aduocada,&c.

Cobla.

En aco reſta contenta
Mare y Fill que no te par
ya Ieſus que nos ſuſtenta
van ſeruir y adorar,
y fan ſa deſterrada
llur mal ſecta queis enſtena
ſiau noſtra aduocada,&c.

Cobla.

Deſpres grans Religions
fundareu Reyna benigne
en les quals foreu molt digne
de guardar vns voſtrant bons
tenint la Creu abraçada
hont Ieſus tingue gran pena
ſiau noſtra aduocada,&c.

Tornada.

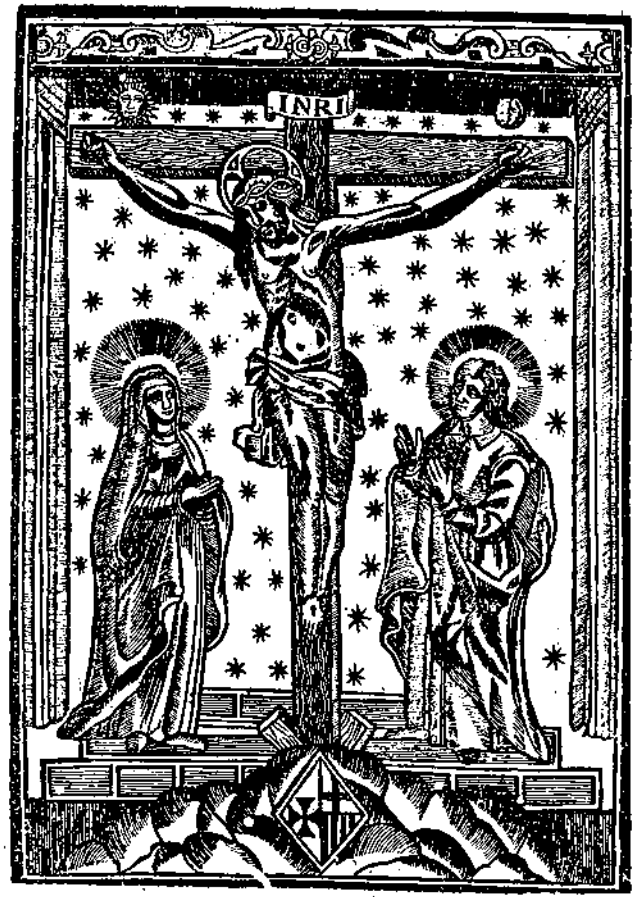
Pus per vos la Creu trobada
fóch de Chriſto hó ſenti pena
ſiau noſtra aduocada
glorioſa Sancta Elena.

Ora pro nobis beata Elena, vt digni eſficiamur &c.

Oremus.

Exaudi nos Deus ſalutáris noſter;vt ſicut de beatæ Elenæ, ſe ſolemnitate gaudémus: ita piæ deuotionis eruditamur effectu per Chriſtum Dominum noſtrum, Amen.

En caſa Sebaſtia de Cormellas al Call, Any, 1617.

Confraria del Sant Christo del Hospital General de Santa Creu de Barcelona: Se notifica com se farà la Festa de las 40. horas, per las Festas del Esperit Sant; y visitant dita Iglesia en estas tres Festas Confessats, y Combregats, se guanya Indulgencia Plenaria, tenint la Butlla de la Santa Cruzada.

GOIGS DOLOROSOS DE LA SANTA IMATGE DEL Sant Christo del Hospital General de Santa Creu de Barcelona, los quals se cantan en la sua santa Capella.

PUig en Creu vos han posat
per pagar lo nostre mal;
siau nostre amparo, y guia
Sant Christo del Hospital.

Lo dolor, tristor, y pena,
que dins Lort vareu passar,
per satisfer nostra culpa
copia de Sanch vau sudar:
y à vostre Pare pregar
nos perdonàs nostre mal,
siau nostre amparo, y guia
Sant Christo del Hospital.

Ab gran rigor vos portaren
dende Anàs fins à Pilat,
y allí vos condemnaren
à que sofferau açoràt:
en una Columna lligàt,
que tenia al seu Palau,
siau nostre amparo, y guia, &c.

Ab la Corona de espinas
al Balcò vos ha mostrat
Pilat pensant daus alivio,
peró luego han cridat:
que siau crucificàt,
ab crit tan desigual,
siau nostre amparo, y guia, &c.

Ab gran dolor escolrareu
la injusta causa de mort,
y que dalt à nal Calvari
fosseu clavat ab rigor;
à la Creu entre dos Lladres,
qui pensà un rigor tal,
siau nostre amparo, y guia, &c.

En lo carrer de Amargura
gran dolor vareu passar,
ab lo pès de la Creu dura
vostre Mare vau trobar:
ay! Qui pogués contemplar
dolor de partida tal,
siau nostre amparo, y guia, &c.

Pujant aquella montaya
del Calvari tan penosa,
sentireu molt gran tormenta
en vostra Santa Persona;
ò! Que llastimosa cosa,
fou pujar ab tal treball,
siau nostre amparo, y guia, &c.

Quant altà vau arribar
tant cansàt, y fatigàt
la Tunica vos van llevar,
y la Corona del Cap:
à la Creu vos han clavàt
derrerament per tots la Sanch,
siau nostre amparo, y guia, &c.

Clavàt à la Santa Creu
sentireu molt gran dolor,
quant vereu à vostre Mare
desmayada, y to Nebot:
Benjamí del vostre Cor
lo glorios Sant Joan,
siau nostre amparo, y guia, &c.

Puta que fou consol de Pobres,
y que ja may vos cansau,
dant temey à nostres cosas
de salut, y altres mals:
pes Pluja fou advocàt
quant tenim esterit Lany,
siau nostre amparo, y guia, &c.

Los de vostra Confraria
humilment vos suplicàm,
nos perdoneu nostres culpas
quant de aquest mon partiàm:
nos doneu certa defcans
à la gloria que gosàu,
siau nostre amparo, y guia, &c.

TORNADA.

O ditxosa Confraria,
que teniu Imatge tal:
siau nostre amparo, y guia
Sant Christo del Hospital.

℣. *Adoramus te Christe, & benedicimus tibi.* ℟. *Quia per Crucem tuam redemisti mundum.*

OREMUS.

RElinge quæsumus Domine, sæpè hanc familiam tuam, pro qua Dominus noster Jesus Christus non dubitavit manibus tradi nocentium, & Crucis subire tormentum. Qui tecum vivit, & regnat in unitate Spiritus Sancti Deus, in sæcula sæculorum. ℟. Amen.

Barcelona: En la Estampa de TERESA PIFERRER Viuda, à la Plaça del Angel.

MARE DE DEU DELS POBRES MALALTS

El 1784 deu menestrals barcelonins deixaren el món per fundar la Comunitat de Germans Infermers o de la Caritat, i dedicar-se a fer d'infermers dels malalts de l'Hospital de Santa Creu, on ingressaren el 24 de març i iniciaren llur actuació l'endemà, diada de l'Anunciació. El mateix any començà a fer quantiosos donatius a l'Hospital el filàntrop Antoni d'Amat i de Rocabertí, baró de Sant Miquel de Castellar. El 1789 en féu un per a bastir una "Habitació" amb estances per als Germans, adossada a la sala de Sant Pere o quadra superior del pavelló de llevant destinada als homes. Deuria ésser el mateix benefactor qui, el 1786 i per presidir els actes religiosos de la Germandat, sufragà una imatge de la Mare de Déu dels Dolors, esculpida per Ramon Amadeu i rebuda amb el cant del **Stabat Mater** de Haydn per la música de la Catedral. El febrer de 1792, quan els Germans la tenien col.locada a la porteria del seu estatge, mancats encara de capella pròpia, el superior demanà permís a la Molt Il.lustre Administració (M.I.A.) per a imprimir les **Cobles** dedicades a **la Mare de Déu dels Pobres Malalts** i poder-les repartir la festa de l'Anunciació (176). Cal advertir, però, que el peu d'estampa consigna 1791. El títol assenyala la veneració a **la habitació**. El boix reprodueix els trets de la imatge i els ornaments són l'escut de la Germandat, constituït pel de l'Hospital amb el mot "Charitas" al peu. El lema és glossat en el text:

Ja que sou Nostra Advocada,
En tot treball, com se veu:
Valgaunos Mare de Déu
Dels Pobres intitulada.

De amor encengué la brasa,
Jesu-Christ per sa Pietat,
Ordenant la CHARITAT,
En la sua pròpia casa;
Perquè en tan segura basa,
Sie sempre colocada. &c.

Fet tot lo Món Hospital,
Per la desgràcia primera,
Volguéreu ser la Enfermera,
Del contagi universal,
.....

La pobresa, se ha explicat
En vostre Fill, ab rigor,
Y la Charitat major,
En ell, tots hem trobat:

Donantnos sa Magestat
Lo seu Cos, y Sanch sagrada. &c.

La lletra acaba demanant salut pels malalts i per la Germandat:

Dolsa Mare, y Font de Amor,
Remediau la multitut,
Dels Pobres, que la salut,
Vos suplican per favor:
De aquest Hospital, lo Plor,
Ohïunos, sempre apiadada. &c.

Conservau la Germandat,
Ab salut Verge Maria,
Puig cuidan la Enfermeria,
Germans de la CHARITAT:
Gosian tots la eternitat,
De glòria no limitada (177).

L'edició va enriquida amb "Indulgencia à los que digan las Cobles de Nostra Señora dels Pobres" títol aquest que, a desgrat del de **Pobres Malalts** consignat a la capçalera, també és el cantat pel respòs: "Mare de Déu dels Pobres", amb anticipació de gairebé un segle i mig a l'advocació de la "Verge dels Pobres", apareguda a Banneux (Bèlgica) el 1933.

Les cobles tornaren a estampar-se durant el segon terç del segle XIX, primer amb la indulgència inicial (178) i després amb addició de les atorgades per diversos bisbes barcelonins i Sant Antoni Maria Claret (179-180). I encara el 1884, amb motiu de la celebració del centenari de la Germandat, començada per la restauració de la seva capella, s'imprimiren amb la indulgència primitiva del bisbe Valladares i l'aleshores concedida pel bisbe Català, quan visità l'Hospital el dia 10 de març. La lletra s'afegí d'una cobla al.ludint als Germans i lloant la M.I.A.:

A Vós, Verge Maria,
Dehuen cent anys de existència,
Entre epidèmias y còleras
Conservant sa influència:
Glòria a la bona Administració
Qu'heu donat a esta santa Casa (181).

Efectivament, tal com especifica el llibre **Los Hermanos de la Santa Cruz**, aquests tingueren cura d'hospitals provisionals d'empestats en totes les epidèmies de febre groga i còlera escaigudes a Barcelona durant el segle XIX, la

darrera de les quals vingué l'any següent al del centenari. I àdhuc en la primera morí un germà.

Igual que en el centenari de la Comunitat, la imatge de la "Verge dels Pobres" també presidí els cultes de la commemoració del 150 aniversari, però ara ja no s'estamparen els goigs. En canvi s'editaren unes invitacions ornades amb un dibuix de Josep Lisbona que representa "Els deu fundadors als peus de la Moreneta", en recordança de llur anada a Montserrat uns dies abans de l'ingrés a l'Hospital (182). La imatge desaparegué l'any 1936.

El 1959 i amb un gravat que no correspon, els goigs es publicaren dins una col.lecció dels de Mares de Déu barcelonines trobades on s'exposa una llegenda incompatible amb les dates històriques, puix afirma que la Verge plorava cada vegada que un patriota ferit entrava a l'Hospital durant el setge de la guerra de Successió, és a dir, gairebé tres quarts de segle abans d'esculpir-se la imatge, la qual, d'altra banda i segons el mateix llegendari, s'hauria trobat en morir un romeu malalt que ingressà amb una petita caixeta (183).

POBRES MALALTS

Un dels Cançoners manuscrits amb poesies de Francesc Martí, conservat a la Biblioteca de Catalunya (184), conté uns **Lamentos dels Pobres, y Malalts del Hospital General de Santa Creu**, els quals hem trobat impresos d'època en full solt. De fons satírico-moral s'inicien amb una quarteta titulada "Quartilla":

Si lo rato que aquí estàs
Saber no pots nostres dols
Llegint la Prosa, si vols
Un per un tots los sabràs.

La "Prosa" o seqüència és la de Difunts, la qual s'inclou a raó de tres versos per dècima: els 6, 7 i 10. La primera, que transcrivim com a mostra, recorda l'Hospital i la mort als mundans:

Miserable caminant
Que distret vas per Ciutat,
Y en tants vicis anegat
Esta ta Casa olvidant,
Contempla per un instant
Dies irae, dies illa,
Solvet seculum in favilla,
Mira que alguna vegada

Te vindrà la hora impensada
Teste David cum Sybilla.

Segueixen algunes cobles que comenten el judici final, el qual afectarà igualment als grans dignataris:

Y a tots los pobres Malalts
Que hauran mort en Hospitals
.....
Sens la menor diferència
Esperaran la sentència.

Les dècimes successives, acabades amb una respectiva súplica al Senyor, explanen els "dols" dels diversos ocupadors de la Casa.

a/ La de l'expòsit comença:

Plora aquí'l pobre ignocent
Fent extrems de peus, y mans
Ab suspirs, y gemechs grans
Cridant al Pare, y Parent,
Ab son esperit dihent
.....
Puig ma cruel Mare'm deixa,
Ohiu vós Senyor ma queixa

b/ L'expòsita adulta:

La Donsella que en clausura
A set anys se veu posada
Ab racció limitada
Plorant sa poca ventura,
Clama ab conciència pura

c/ El foll engabiat o encadenat:

Lo faltat de enteniment
Que's veu reclòs, y abatut,
Dels propis la ingratitut
Plora molt amargament,

d/ El pobre, que en morir li resta el cadàver a l'Hospital:

Lo Infelís que de caudal
Té la mesura molt rasa,
En aquesta Santa Casa
Se'n vé quant està malalt,
Dihent ostigat del mal
.....
Si al Corralet queda'l Cos,
Reculliu la Anima vós

e/ L'adolorit, en fase aguda:

Aquell que a tots los instants
Grave dolor lo atormenta,
Se desconjunta, y reventa
Solicitant lo descans.

f/ L'obrer, aleshores sense protecció d'assegurança, que en greu estat va a parar en un llit-bressol:

Lo Jornaler que al Brassol
Se rendeix ab fort perill,
Sens que a sa Muller, y Fill
Púguia servir de consol,
Clama de Justícia al Sol
.....
No'ls desampareu Senyor.

g/ El tísic, abandonat potser per por de contagi:

Planyse lo Etich ab rahó
De la poca caritat,
Quan se veu ja abandonat
Del Fill, Pare, y Companyó.

h/ El luètic, nafrat de resultes de la infecció venèria:

Qui de llagas carregat
Fet un Làçaro se mira,
Gemega, crida, y suspira,
Consolantse resignat,
Y diu mon Déu si he pecat
.....
Siaume Senyor propici

i/ El turmentat:

Lo altre que de nit, y dia
Experimenta torments,
Sens tenir qui dels Parents
lo aconsòlia, com deuria.

j/ I per últim l'agonitzant:

Qui està en sos últims moments,
O pròxim a la agonia,
Sols té'l consol aquell dia
De rebrer los Sagraments.

Sense constar-hi planys d'embarassades ni parteres, la composició acaba amb una altra "Quartilla":

Molt veuries remediat,
Si feyas com altres fan,
Tenín sempre per devant
Lo Escut de la Caritat (185).

Aquests "altres" amb "Lo Escut de la Caritat" els identifiquem com els Germans Infermers, instituïts el 1784. Això vol dir, juntament amb el vers de restar el cos al Corralet, on cessaren els enterraments el 1794, que els **Lamentos dels Pobres** foren dictats entre ambdues dates. Ultra l'edició coetània n'hi ha una altra de cap al 1820 (186), ambdues en gran foli apaïsat i sense gravat.

SANT JOAN DE DEU

Per raó probablement de l'increment del nombre dels Germans de la Caritat, triplicats en deu anys, el filàntrop Amat féu un altre donatiu, el 1793, per engrandir llur habitació i instal.lar-hi noves dependències, entre les quals una capella. D'ençà del 1807 hi ha notícies de la celebració de la festa de Sant Joan de Déu per la Comunitat. Però abans de l'any 1805 s'havien imprès els **Gozos que se cantan en el Oratorio de los Hermanos Enfermeros,** titulen el sant **su abogado y protector**, s'il.lustren amb l'escut de l'Hospital, amb la meitat municipal capgirada, enquadrat dins una orla tipogràfica com la dels goigs, i s'ornamenten amb floreres. L'última cobla diu:

A los que por Caridad
en este Hospital moramos,
y humildes os invocamos,
vuestras manos alargad:
sea nuestro galardón
vivir con vos en el cielo;
sed en todo desconsuelo,
Juan de Dios, nuestro patrón (187).

Per bé que no en coneixem cap reedició barcelonina, n'hi ha una de vigatana del 1818 apropiada per a l'església de l'Hospital, també de Santa Creu, de Vic (188).

El 1829 s'estamparen uns altres **Gozos**, en full gran i ja amb gravat del sant, **que se cantan en la Capilla de los Hermanos**, els quals són esmentats a la darrera cobla:

Los Hermanos del grandioso
hospital de Barcelona,
miran en vuestra persona
un modelo muy precioso;
y el enfermo fervoroso
os aclama su Abogado.
Rogad por vuestros devotos
Juan de Dios, de Dios amado (189).

L'any 1862 el general de l'orde de Sant Joan de Déu visità Catalunya, on aquella encara estava exclaustrada. Fou molt ben acollit pels Germans, i amb solemnitat els imposà l'hàbit de Terciaris de Sant Joan de Déu. I fins el 1866 tigué un freqüent contacte epistolar amb el superior de la Germandat, en recerca del mutu intent fallit d'integració dins l'orde hospitaler, restaurat al nostre país amb l'obertura de l'hospital barceloní de Sant Joan de Déu, el 1867. Durant aquell període foren impresos un parell d'edicions dels goigs, amb diverses modificacions: format tradicional; títol sense esment de l'Hospital; ni dels Germans; els quals s'hi fan presents amb el seu escut com a ornament; text amb supressió de set cobles i addició d'una sobre Sant Francesc d'Assís i d'una altra amb esment de Sant Rafael, el qual també apareix figurat en el nou gravat, signat Samunta, i que era una altre dels sants protectors tant de la Germandat com de l'orde (190-191).

Els anys 1875-1876 es procedí a la restauració del convent. I el 1878 es reeditaren els goigs grans, il.lustrats amb el mateix gravat del 1829 i també ornamentats amb l'escut (192). Cap al 1925 es tornaren a imprimir amb la

utilització com a gravat del petit escut ovalat de l'Hospital com el que figurava a l'encapçalament dels impresos de la Casa i amb una orla semblant a la dels goigs de Sant Ponç estampats al Manicomi, on també deurien impremtar-se els ressenyats (193).

El 1928 la Germandat, fins aleshores dependent de l'Administració de l'Hospital, fou transformada en la societat laica, sense vots i de dret diocesà **Pia Societat de Germans de la Santa Creu**, amb conservació del mateix hàbit, però amb canvi de l'escut: una creu i, a sota, el lema de Sant Pau "Charitas Christi urget nos". La creu i el lema centren respectivament els segments superior i inferior de l'orla de l'última reedició dels goigs, segons la versió dels fulls grans i títol molt escurçat amb la particularitat de presentar l'esment dels Germans canviat pel de les Germanes:

Las Hermanas del grandioso (194)

Aquestes també cantaven els goigs del sant. Justament el 1927, l'any abans que els Germans, la comunitat femenina fou erigida en la **Congregació religiosa de Germanes Hospitalàries de la Santa Creu**, però el seu escut, també quadrilong francès, és distint: una creu i, a sota, el mot "Charitas", és a dir, finida la subjecció a la M.I.A., la part municipal desaparegué d'ambdós escuts comunitaris.

Hi ha algunes reedicions barcelonines dels goigs del sant sortides l'últim terç del segle XIX sense la cobla que esmenta els Germans. En canvi la conserva a desgrat de la supressió d'algunes altres, l'edició commemorativa del pessebre que el 1947 els Obradors Lluch, de mobles isabelins, dedicaren al tema de Sant Joan de Déu (195).

Després de l'assassinat de vuit germans el 1936, els supervivents que retornaren després de la guerra ja només prengueren cura d'institucions annexes a l'Hospital: la leproseria, tancada el 1961, i l'Institut Mental, on cantaren goigs fins el 1971, quan els tres membres que hi restaven, en nombre insuficient per a atendre al servei assistencial dels boigs, la diada de l'Anunciació passaren a prestar llur col.laboració a la Casa de Repòs de Sant Camil, de la barriada d'Horta, integrats des de llavors als Germans Missioners de Malalts Pobres, de Sant Camil, per bé que alhora continuaren essent-ho de la Santa Creu. Dos moriren el 1983 i amb la mort del restant el 1992 restà extingida la Societat dels Germans de la Santa Creu.

SAGRAT COR DE JESUS

Al lloc de la Rambla avui ocupat pel mercat de la Boqueria hi havia hagut el convent de Sant Josep, de Carmelites Descalços, els quals l'hagueren

d'abandonar durant l'ocupació napoleònica. En restar el sant titular sense culte, alguns devots demanaren continuar-lo a la pròxima església de l'Hospital, on el 1810 s'establí la Pia Unió de Jesús, Maria i Josep, ampliada el 1814 al Sagrat Cor de Jesúa, amb concessió d'un altar el 1815 i agregació el 1818 a la primitiva Congregació de Roma, del Sagrat Cor, el culte del qual prengué caràcter exclusiu d'ençà el 1824, a desgrat del doble títol devocional. Els fulls de les indulgències de 1814-1817, amb un boix que representa alhora la Sagrada Família i la Santíssima Trinitat, duen la nota que els socis indigents hospitalitzats seran socorreguts amb un ral diari, sempre i quan "no siendo enfermedad venérea" (196-197).

Amb un gravat que figura la Sagrada Família, amb un Sagrat Cor a dintre la imatge de Jesús, i que porta una llegenda d'abreviatures: "AM" sobreposades, "JHS" i "JP", el 1830 s'estampà la **Lletra Sagrada** al Sagrat Cor de Jesús, que la Congregació **canta en la iglesia del Sant Hospital** (198), sense esment d'aquest en el text dictat per Joan Galí, catedràtic del Seminari (199). Tampoc s'esmenta l'Hospital en el títol de l'edició bessona feta aprofitant la composició primera. Les edicions posteriors titulen que s'hi cantava els **quarts diumenges** i s'il.lustren amb un gravat, primer anònim (200-202) i després més detallat i signat Torner (203-204), que deu figurar el retaule fet el 1831, i amb vinyetes del Sagrat Cor. El títol de la darrera edició, del 1863, concreta que l'Hospital era el **de Santa Creu, en Barcelona** (204). El programa de la festa anyal del 1896 continua anunciant el cant de la "letra sagrada" (205), però ja no ho feia el del 1913.

Supervivència dels cultes de l'Associació fou la processó eucarística del diumenge després de Corpus pel recinte de l'Hospital de Sant Pau, de la qual eren pendonistes els Caps de Servei, per ordre d'antiguitat, i els Alumnes Interns en portaven les vares del tàlem. Després de les reformes litúrgiques promogudes pel Concili Vaticà II restà reduïda a fer-la per dintre l'església.

BEAT JOAN GRANDE

Amb l'afluència de consultes haguda a l'Hospital durant el còlera del 1865, ultra donar-se'n casos en algunes sales, es declarà un focus al departament dels boigs, de manera que la Casa de Convalescència fou convertida en Hospital de colèrics. Aquests fets, d'altra banda escaiguts durant la temporada de relacions entre l'orde de Sant Joan de Déu i la Germandat, deurien motivar les edicions circumstancials dels goigs del beat Joan Grande, de l'orde hospitaler, sense constar-hi la veneració, i ornamentades amb l'escut dels Germans, amb el respòs:

Contra la peste y demencia
Dadnos Juan vuestro favor (206-207).

Hi havia una edició general anònima dels goigs, potser sortida arran del còlera del 1854, amb un gravat del beat amb la llegenda "Abogado de apestados y dementes".

SANT FRANCESC D'ASSIS

Abans d'instituir-se els Germans de la Caritat, els terciaris i terciàries seglars d'alguns ordes religiosos anaven a l'Hospital un dia a la setmana, a passar el rosari i servir els malalts. El dijous ho feia el Terç Orde Franciscà. Una saleta decorada amb petits plafons ceràmics del Via Crucis s'obre a l'antiga quadra de Sant Pere, ara gran sala de lectura de la Biblioteca de Catalunya, mitjançant una porta amb un dintell on es llegeix: "Aposento dels Germans de la Tercera Orde de Penitencia del nostre Pare S.t F.ch 1670". I una inscripció semblant, datada el 1668, figura a la planta baixa, que ocupaven les dones. Ambdues volen dir que igual com els altres tercers ordes al.ludits i alguns gremis, el franciscà disposava de sales de distingits reservades als seus confrares malalts, amb la roba i mobles a càrrec de l'associació i els aliments i medecines per compte de l'Hospital. El mateix orde venerava el seu fundador Sant Francesc d'Assís a l'església de l'Hospital, i així ho exposen els **Goigs** dictats el 1889 pel prolífic poeta gogista Mn. Pau Parassols i Pi:

Francesch, com Cristo llagat,
inflameu lo nostre cor.

.....

Eixa vostre Orde Tercera,

.....

Ja que de est Sant Hospital
en lo temple os veneram,
devots fills vos suplicam
que nos guardeu de tot mal (208);

La il.lustració, signada Benziger, representa la institució de l'orde. I amb el gravat directe d'una taula gòtica catalana del mateix tema, els goigs foren reeditats el 1924 (209), és a dir, als darrers temps de l'Hospital antic, quan moltes de les noies treballadores de la Casa pertanyien al Terç Orde, extingit amb el trasllat.

Se advierte, que se celebrará la Fiesta el primer Domingo despues de la Festividad de la Exaltacion de la Santa Cruz de Setiembre, y en el dia 20. de Octubre se empezará el Novenario, que se concluirá cada dia con Procession en el Cementerio del Santo Hospital General de esta Ciudad.

BARCELONA: Por FRANCISCO SURIÁ, Impressor, en la calle de la Paja.

DOLOROSOS LAMENTOS
DE LAS BENDITAS ALMAS DEL Purgatorio, que se can- tan en la Capilla del Santo Christo del Ce- menterio del Santo Hospital General de Bar- celona.

OId, Mortales piadosos,
y ayudadnos á alcanzar
que Dios nos saque de penas,
y nos lleve á descansar.
O vosotros Caminantes,
suspended, oid, parad,
bastará solo el oirnos
á mover vuestra piedad.
Oy pide nuestra afliccion,
que os digneis cooperar; &c.
No ay dolor, tormento, y pena,
martyrio, cruz, ni afliccion,
que aun llegue á ser pintura
de nuestra menor pasion:
Solo alivian nuestros males
de vuestro amor esperar; &c.
Aquí estoy en Purgatorio,
de fuego en cama tendido,
siendo mi mayor tormento
la ausencia de un Dios querido:
Padezco sin merecer,
por mi no basto á alcanzar; &c.
Ay de mí! Ay Dios severo!
Ay llama viva activa!
Ay bien merecido fuego!
Ay conciencia siempre viva!
Ay Justicia, que no cessa!
Ay quando se ha de acabar! &c.
Ay culpa lo que me cuestas!
No imaginé tu fiereza;
pues con tal tormento pago
lo que jurgué ligereza:
Cielos piedad, basta Cielos,
quando el dia ha de llegar? &c.
Todo lo que aquí padezco
es justo, santo, y debido;
pues no se purga con menos
haver á un Dios ofendido:
Ay que pude no ofenderle!
Ay que no ay mas que esperar;
que Dios nos saque de penas, &c.
Padres, Hermanos, y Amigos,
donde está la caridad?
Favoreceis á un estraño,
y para mi no ay piedad!
Ea, venga una limosna,
siquiera solo el rogar; &c.
Hijo ingrato, que passeas
tan ricamente vestido,
y á costa de mis sudores
descanso en tanto olvido:
Mira á tu Padre quemando,
y le puedes remediar; &c.
Quitá en el no ser á arbitrio,
al obligacion de Justicia;
pues no cumples Testamentos,
aquí estoy por su malicia:
Abre los ojos, despierta,
paga, haciendo acelerar; &c.
Hermanos en Jesu-Christo,
los que oís estos suspiros,
O correis, podeis sacarnos
de estos lobregos retiros:
A la Virgen, y á los Santos
pedidles quieran mediar; &c.
De Gethsemaní en el Campo
Sangre sudó el Redemptor,
contemplando de estas penas
su gran tormento, y rigor:
Al Padre Eterno la ofrece,
no cessando allí de orar; &c.
A vista de tal piedad,
no te olvides, ó Mortal,
de este pío Campo Santo,
Cementerio del Hospital:
Sigue, pues, la Cofradría,
que tierno te insta á rogar; &c.
Atiende, y mira Christiano,
que en aqueste Cementerio
tal vez tus Padres, y Deudos,
esperan de tí el remedio:
Sufragios, y Sacrificios
te suplican, sin cessar; &c.
Fieles Christianos, Amigos,
dad crédito á estos Lamentos,
obrad bien, aparta culpas,
para huir de estos tormentos:
Socorro, piedad, alivio,
concluimos con gritar:
á Dios nos saque de penas, &c.

℣. *Audivi vocem de Cœlo dicentem mihi.* ℟. *Beati mortui, qui in Domino moriuntur.*

OREMUS.

Fidelium Deus omnium Conditor, & Redemptor, animabus famulorum, famularumque tuarum remissionem cunctorum tribue peccatorum, ut indulgentiam, quam semper optaverunt, piis supplicationibus consequantur. Qui vivis, &c.

Se advierte, que se celebrará la Fiesta el primer Domingo despues de la Festividad de la Exaltacion de la Santa Cruz de Setiembre; y el dia 20. de Octubre se empezará el Novenario, que se concluirá cada dia con Procession en el Cementerio de dicho Santo Hospital.

Barcelona: Por FRANCISCO SURIÁ, Impressor, en la calle de la Paja.

GOIGS DEL GLORIÓS BISBE I MARTIR SANT PONS

ADVOCAT CONTRA LES XINXES

Que es venera en l'Església del Hospital General de Santa Creu de Barcelona

Puix que Déu vos ha dotat
de tants singulars blasons,
siau el nostre advocat,
gloriós Màrtir Sant Pons.
Sant prodigiós sou estat,
i amb Déu tant havèu tingut,
que molt abans d'ésser nat
per l'infern fóreu temut
Qui intentè pera meter-vos
infinites invencions, etc.
Avortar-vos vostra mare
ans de parir-vos volgué,
peró Déu més clement Pare
vostra mort no permeté'
Tenint-vos ser destinat
per moltes altres accions, etc.
Poc temps després que nasquéreu
vostres talents demostràreu
en quantes accions féreu,
als qui us veien admiràreu.
Mostrant molta edad
entre els demés minyons, etc
Quan prendes tan sobiranes
discrets vostre pare veu,
després a les lletres humanes
vostre estudi aplicar feu:
Causant en tal facultat
a tots mil admiracions, etc.
Un dia a l'escola anant
oireu casualment
als catòlichs que cantant
lloaven l'Omnipotent:
Quedàreu enamorat
de tan santes oracions, etc.
Quan a la porta picàreu,
del Cel avisats inquerren,
ser cristià demanàreu
i ells gustosos us reberen
Aquí fóreu educat
per sants i doctes barons, etc.
A vostre pare indultreu
a la llei que vós prenguéreu
al Papa junts obeíreu
i el baptisme rebéreu
Al infern deixant, burlat
en ses vanes intencions, etc.
Al cap de poc temps morí
vostre pare en lo Senyor,
i morí ell se us concedí
el seu lloc de Senador:
Guanyant en tal dignitat
sobiranes ufícions, etc.
Féreu que els emperadors
del temple als ídols llançassin
i que en l'ara de sos cors
a Christ humil col·locassin.
Deixant de l'antiguitat
les vanes adoracions, etc.
Cenyeix Decio la corona
i son idòlatra pit
per enemic us pregona,
per Christ haver seguit:
Pres us porten lligat
amb cadenes i grillons, etc.
Aquí intentà su arrogància
que adoressiu a sos Déus,
peró la vostra constància
burla els designis séus:
Deixant el tirà burlat
vostres divines raons, etc.
Entre els torments que us feren,
en què inichs es demostraren,
xinxes immundes prengueren
i amb el brou us les donaren:
Privant vostre gran hondat
amb eixes extorcions, etc.
En fi degollat moríreu
amb constància que espantàreu,
alegre d'eix mon partíreu
i triomfant al Cel pujàreu:
A on mostrau gran pietat
en nostres afliccions, etc.
Tota herba que és beneida
el dia de vostra mort,
lleva a les xinxes la vida
les quals ens molesten fort:
Contra elles sóu reclamat
amb humils submissions, etc.

TORNADA

Ja que donos sóu invocat
per nostres oracions,
siau lo nostre advocat,
gloriós Màrtir Sant Pons

V. *Ora pro nobis beate Ponti* R. *Ut digni efficiamur promissionibus Christi.*

OREMUS

Presta quæsumus, Omnipotens Deus, ut qui Beati Ponti Martyris tui, natalitia colimus: intercessione ejus in tui nominis amore roboremur. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Imprenta particular del Institut Mental de la Santa Creu.

SANT CRIST DEL CORRALET

De la imatge del Sant Crist del Corralet hi havia estampes força abans que li dediquessin goigs. Així, la setcentista del Sant Crist de les Animes del cementiri de l'Hospital, annexa als **Lamentos** (210). Una en full solt, titulada **Santo Cristo del Corralet**, impresa el 1864, amb una oració per a ben morir, figura Maria al peu de la Creu (211). Aquest gravat, que ja trobem il.lustrant el programa de cultes del 1830 (212), a còpia d'emprar-lo anualment deuria malmetre's amb el temps, puix que els anuncis del 1897 (213) al 1901 (214) s'ornamentaven amb el gravat signat Valls que presideix els goigs del Sant Crist de l'Hospital en full gran.

Tal antecedent explica allò que a primera vista sembla sorprenent: que quan el 1925 es publiquen per primera i única vegada els **Goigs** del Sant Crist del Corralet (215) s'il.lustrin amb el gravat susdit del Sant Crist de l'església de l'Hospital i que, en canvi, no ho facin els d'aquest publicats el mateix any amb igual lletra. També se'n feren tiratges especials i amb una estampa annexa del Sant Crist (216) distinta de les adjuntes als goigs del Sant Crist de l'església. Els folkloristes Amades i Colomines la publicaren posteriorment en un recull d'imatgeria tot dient: "D'aquest notable gravat, no en coneixem cap edició d'època" (217).

SANTA CREU

A desgrat del seu nom, l'Hospital no ha comptat amb goigs endreçats a la Santa Creu, però amb tot hem vist que els més antics ho foren de devocions relacionades amb aquella: Santa Helena, que en fou la descobridora, i el Sant Crist. Les **Constituciones** de la Pia Societat dels Germans, del 1928, els estatueixen l'Exaltació de la santa Creu com a patrona principal. L'any següent es publicà el **Manual** devot per a ús dels Germans, el qual conté l'himne d'aquests, dictat per Mn. Ramon Rovira. Comença amb l'esment del seu lema, la caritat de Crist, i continua, exagerant la cronologia, cantant el seu objectiu:

Somos de Cristo Jesús los obreros
con El unidos en santa Hermandad.
Somos apóstoles y pregoneros
de los tesoros de su caridad.

Somos los hijos de nobles cruzados
que hace dos siglos juraron servir
a los que el mundo dejó abandonados
en triste llanto y amargo sufrir.

La quarta i última posada demana la protecció per als Germans:

Ave, Cruz Santa, preciosos ornamento
sostén divino de nuestra Hermandad;
ampara siempre y en todo momento
a los Hermanos de la Caridad (218).

L'himne de la Germandat fou cantat fins al 1970, és a dir, mentre aquella subsistí a l'Institut Mental.

MARE DE DEU DE BETLEM

Algun dels hospitals fundacionals del de Santa Creu susbsistí fins a la primeria del segle XX, però els seus goigs no hi mostren cap relació.

En canvi, la presenten doblement manifesta, en el text i en l'ornament, els de la Mare de Déu de Betlem, de la capella i casa del mateix nom, adquirida per l'Hospital en virtut d'un testament del 1623 i situada al vessant barceloní de la serralada de Collserola, entre el Tibidabo i Vallvidrera. Una estampa de la darreria del segle XX inclou la relació que a mitjan segle XVII donà de la imatge, en el **Jardín de Maria**, el P. Camós, el qual per raó de les presentalles de naus, deduïa que era invocada per navegants (219). Tal protecció la confirmen els **Goigs** de mitjan segle XVIII, després de cantar els esdeveniments de Betlem, i alhora afegeixen i expliquen que la imatge era invocada per a parts i alletaments:

En Collcerola posada
queda vostra Imatge bella,
Atalaya, y Centinella
de tota Christiana armada;
Que a bon port serà arribada,
si vos li guiau lo rem,
siau nostre amparo, y guia
Verge Santa de Bethlem.

.....

Ab Vós totas las prenyadas
tenen gran devoció,
puix per vostra intercessió
luego quedan deslliuradas;

De llet estan abundadas,
com clarament comprenem; &c.

La capella resultà destruïda durant la guerra de Successió, quan durant el setge de Barcelona del 1714 s'hi aposentà l'estat major de Felip Vè. Després fou reconstruïda per l'Hospital, motiu pel qual els goigs acaben amb l'esment dels "quatre administradors", que, d'acord amb l'origen mixt de l'Hospital, eren dos regidors i dos canonges:

Per la guerra, que és tot mal,
que al Univers atropella,
quedà la vostra Capella,
destruhïda sens igual;
Y lo Hospital General
la ha tornada com vehem, &c.

Per lo tant Verge Sagrada
als quatre Administradors,
que ab lo afecte de sos cors
la Capella hos han tornada:
Vullaulos donar morada
en la alta Gerusalem, &c. (220).

Fins a la darreria del segle XIX es feren nombroses reedicions d'aquests goigs, gairebé sempre ornamentades amb escuts: primer de l'Hospital (220-226), el darrer dels quals ovalat (226), i després d'una sense (227), amb el de la Germandat (228-234), la qual en els seus primers temps emprà la Casa com a lloc d'esbarjo.

El caire nadalenc de l'advocació ha estat motiu que una edició antiga es reproduís en facsímil (235-236) i aquest com a nadala (237-238). També hi ha una nadala fragmentària d'una altra edició (239).

D'altra banda, una de les estampes d'una col.lecció del mes de Maria, publicada cap els anys 30, conté el gravat d'una altra edició i una cobla dels goigs (240).

L'edifici de Betlem fou emprat durant molt de temps com a convalescència de bogeria. Aquesta funció motivà que el Dr. Giné i Partagàs anomenés Nova Betlem el seu manicomi particular quan des de Gràcia el traslladà i instal.là a la falda del Tibidabo el 1874.

Il.lustrats amb el quadre de Viladomat que ornava la capella, a començament del segle XX s'imprimiren uns altres **Goigs**, amb argument paral.lel i també amb esment de les embarassades devotes, les quals en poder alletar els seus fills, aquests es criaven "ben sans":

de Collcerola a redòs
Verge benigna'us trobem;
siau la nostra advocada
Verge y Mare de Betlem

Aquesta Casa y Capella
pròpia del Sant Hospital
està posada aquí dalt
com vigilant centinella;
.....

Les dones que estan prenyades
us tenen gran devoció
puig per vostra intercessió
són felisment deslliurades;
de llet estan abundades
y sos fills ben sans veyem:

En canvi no s'hi fa esment dels nautes, ni tampoc d'aquella guerra llunyana, menció, aquesta última, que ara resultava desfasada. I de la M.I.A. en parlen en un altre aspecte: el de l'ofrena de pa beneït, la diada dels Reis:

Alta significació
te'l pa beneyt que en lo dia
sagrat de la Epifania
dóna l'Administració;
la cristiana germanó
aixís la representem: etc.

Benehïu la gran ciutat
que a vostres plantes s'extén,
benehïu la bona gent
que als malalts fan caritat (241);

La cerimònia, celebrada durant l'ofici de la diada de Reis, assolí gran esplendor fins al tancament de la Casa, l'any 1935, la qual fou emprada durant un temps com a residència de senyores, a càrrec de les Germanes. Avui, encara que als pilars de l'entrada resten unes làpides siscentistes amb l'escut de l'Hospital, àdhuc el nom primitiu s'ha perdut, puix que venuda la finca a la Junta de Protecció de Menors, el 1946 fou transformada en la Institució de Nostra Senyora dels Angels, per a nois abandonats. El 1959 els goigs antics es publicaren dins la col.lecció dels d'imatges marianes trobades, amb canvi d'ordre de la cobla de les prenyades, i al verso s'expliquen les tradicions de la troballa de la imatge, del seu retrobament en una nit de Nadal i de les floretes "nadales" (242).

COBLES À LA PIADOSA IMATGE

DE LA MARE DE DEU DELS POBRES MALATS,

en la habitació dels Germans de la Charitat del Hospital General de Santa Creu de la Ciutat de Barcelona.

Lo Illustrissim y Reverendis-simo Señor Don Gavino de Valladares y Mesia Bisbe de Barcelona concedeix 40. dias de Indulgencia à los que digan las Coblas de Nostra Señora dels Pobres.

Ja que sou Nostra Advocada,
En tot treball, com se veu:
Valgaunos Mare de Deu
Dels Pobres intitulada.
De amor encengué la brasa,
Jesu-Christ per sa Pietat,
Ordenant la CHARITAT,
En la sua propia casa;
Perque en tant segura basa,
Sie sempre colocada. &c.
Fet tot lo Mon Hospital,
Per la desgracia primera,
Volgereu ser la Enfermera,
Del contagi universal,
Puig la culpa Original,
No os comprengué Maculada. &c.
La humana Naturaleza,
Quant Jesu-Christ la exaltá,
En vostre Claustro trobá,
Sanch de major limpieza:
De ahont maná ab entereza,
Nostra salut esperada, &c.
Despues que à Jesus pariréu,

✠ Dina lo estable Verge pura,
Dels Angels ab gran dulsura,
Cantar las Glorias ohireu:
Y dels Reys, que recebíreu,
Ab tres dons, foreu honrada. &c.
La pobresa, se ha explicat
En vostre Fill, ab rigor,
Y la Charitat major,
En ell, tots habem trobat:
Donantnos sa Magestat
Lo seu Cos, y Sanch sagrada. &c.
En lo Convit misteriós,
De Caná, per vos María,
Se converti, com debia,
La aygua en ví, molt generós:
Que à la set doná socós,
Novedat tant extremada. &c.
Naufragá fora de Port,
Vostre Cor, pur, y sensill,
Quant se os despedí, lo fill,
Per anar á pendrer mort:
Tortola, en flagell tan fort,
També foreu figurada. &c.

✠ Ab dolor fora de mida,
Vos mira, ma jena y greu,
Posada al peu de la Creu,
Morint, lo Autor de la vida:
De esta espasa la ferida,
May será prou ponderada. &c.
Dolsa Mare, y Font de Amor,
Remediau la multitut,
Dels Pobres, que la salut,
Vos suplican per favor:
De aquest Hospital, lo Plor,
Ohiunos, sempre apiadada. &c.
Conservau la Germandat,
Ab salut Verge Maria,
Puig cuidan la Enfermeria,
Germans de la CHARITAT:
Gosian tots la eternitat,
De Gloria no limitada.

TORNADA.

Ja que sou Nostra Advocada,
En tot treball, com se veu:
Valgaunos Mare de Deu,
Dels Pobres intitulada.

℣. *Ora pro nobis Sancta Dei Genitrix*

℟. *Ut digni efficiamur promissionibus Christi.*

OREMUS.

Concede nos famulos tuos, quæsumus Domine Deus perpetua mentis, et corporis sanitate gaudere: et Gloriosæ Beatæ Mariæ semper Virginis intercessione, à præsenti liberari tristitia, et æterna perfui lætitia: Per Christum Dominum Nostrum. ℟. *Amen.*

Barcelona: Per CARLOS GIBERT Y TUTÓ, Estamper y Llibreter. añ 1791.

LAMENTOS DELS POBRES, Y MALALTS DEL HOSPITAL GENERAL DE SANTA CREU DE BARCELONA,

implorant dels Fels Christians alivio en sas necessitats.

QUARTILLA.

Si lo raro que aqui estás
Saber no pots nostres dols,
Llegint la Prosa, si vols
Un per un tots los sabrás.

MIserable caminant
Que distrét vás per Ciutát,
Y en tants vicis anegát
Esta ta Casa olvidant,
Contempla per un instant
Dies iræ, dies illa,
Solvet seculum in favilla,
Mira que alguna vegada
Te vindrá la hora impensada
Teste David cum Sybilla.
Per mes que en aquesta vida
Logrias honras, y tresors,
A deixarho al punt que mors
La fiera Parca t'convida,
Un Jutge incognit te crida
Quantus tremor est futurus,
Quando Judex est venturus,
Darmamente que no has fet,
Te tindrá ja 'l compte tret
Concta stricté discussurus.
No creguias que lo morir
En llit tou, puguia mudar,
Ni ferte en rés millorar
La sort que te ha de seguir,
Tots à un punt havém de ohir
Tuba mirum spargens sonum,
Per Sepulcra regionum,
Y tant à tu, com à mi,
Y al que está enterrát aqui
Coget omnes ante Thronum.
A Papas, Personas Reals,
Princeps, Infants, grans Sényors,
Duchs, Comptes, Emperadors,
Y à tots los pobres Malalts
Que haurán mort en Hospitals
Mors stupebit, et natura,
Cùm resurget creatura,
Sens la menor diferencia
Esperarán la sentencia
Judicanti responsura.
Tot quant hagias mal gastát,
Y en los Hospitals plangut,
Te será Fiscál astut
En la Vall de Josafát;
En força de esta maldát
Liber scriptus proferetur,
In quo totum continetur,
Y en tant terrible ocasió
Sobrará al Jutge rahó
Undè Mundus judicetur.
Lo Malalt que no has volgut
(Com ser podias) socorrer,
Allá te farà discorrer
Clamant per ta ingratitut,
Absort quedarás, y mut
Judex ergo cùm sedebit,
Quidquid latet apparebit,
Quant contra ell hagias obrat
Y despues de aixi exposát
Nil inultum remanebit.
No pensias aqui venir
Ab capa de pixdós,
A retenir cautelós
Lo que'l just sap repartir;
Dins de tu comença à dir
Quid sum miser tunc dicturus?
Quem patronum rogaturus?
Puig faltant la caritát,
Res tindrás assegurát
Cùm vix Justus sit securus.
Plora aqui 'l pobre ignocent
Fent extrems de peus, y mans;
Ab suspirs, y gemechs grans
Cridant al Pare, y Parent,
Ah son esperit dihent
Rex tremendæ Majestatis,
Qui salvando salvas gratis,
Puig ma cruel Mare 'm deixa
Ohiu vos Senyor ma queixa
Salva me Fons pietatis.
La Donsella que en clausura
A set anys se veu posada
Ab racció limitada
Plorant sa poca ventura,
Clama ab conciencia pura
Recordare, Jesu pie,
Quòd sum causa tuæ viæ,
Olvidéu per vostre amor
Com jo, dels meus lo rigor
Ne me perdas illa die.
Lo faltát de enteniment
Que 's veu reclós, y abatut,
Dels propris la ingratitut
Plora molt amargament,
Entre si à voltas dihent
Querens me, sedisti lassus,
Redemisti, Crucem passus,
Senyor, si tal meresqui,
Feu al menos que à la fi
Tantus labor non sit cassus.
Lo infelis que de caudal
Té la mesura molt rasa,
En aquesta Santa Casa
Se 'n vé quant está malalt,
Dihent ostigát del mal
Juste Judex ultionis,
Donum fac remissionis,
Si al Corralét queda 'l Cós,
Recolliu la Anima vos
Ante diem rationis.
Aquell que à tots los instants
Grave dolor lo atormenta,
Se desconjunta, y reventa
Solicitant los deseans,
A Deu clama ab juntas mans
Ingemisco, tamquam reus,
Culpa rubet vultus meus,
Repetint mes mort que viu,
De mi compassió tenin
Supplicanti parce Deus.
Lo Jornaler que al Brassól
Se rendeix ab fort perill,
Sens que à sa Muller, y Fill
Puguia servir de consól,
Clama de Justicia al Sol
Qui Mariam absolvisti,
Et Latronem exaudisti,
No 'ls desemparéu Senyor,
Mon mal passia à vostre amor
Mihi quoque spem dedisti.
Planyse lo Etich ab rahó
De la poca caritát,
Quant se veu ja abandonát
Del Fill, Pare, y Companyó,
Dihent no obstant tot assó
Preces meæ non sunt dignæ,
Sed tu bonus fac benignè,
Olvidén Senyor la ofensa,
Y feu que en recompensa
Ne perenni cremer igne.
Qui de llagas carregát
Fet un Lazaro se mira,
Gemega, crida, y suspira,
Consolantse resignát,
Y diu mon Deu si he pecát
Inter oves locum presta,
Et ab hædis me sequestra,
Quant me presentia à Judici,
Sianme Senyor propici
Statuens in parte dextera.
Lo'altre que de nit, y dia
Experimenta torments,
Sens tenir qui dels Parents
Lo aconsolia, com deuria,
Exclama à tal tirania
Confutatis maledictis,
Flammis acribus addictis,
Proferint sols ab lo Cor,
Misericordia Senyor
Voca me cum Benedictis.
Qui está en sos ultims moments,
O proxim à la agonía,
Sols té 'l consól aquell dia
De rebrer los Sagraments.
Vina donchs Christiá ẽ ho sens
Oro supplex, et acclinis,
Cor contritum quasi cinis,
En est punt tant delicát,
no 'm deixias en soledát,
Gere curam mei finis.
Si tens aversos de sobras
Lachrymosa dies illa,
Qua resurget ex favilla,
No repartintne entre Pobres,
De res te serveix quant logras
Judicandus Homo reus,
Huic ergo parce Deus,
Puig pot ser que ans no eixirás
Tal volta dir no podrás
Jesu! sis Protector meus.

QUARTILLA.

Molt veurias remediát,
Si feyas com altres fan,
Tenin sempre per devant
Lo Escut de la Caritát.

Barcelona: En la Estampa de Eulalia Piferrer Viuda, Estampera del Rey nostre Senyor, Plaça del Angel.

II - GOIGS GENERALS CANTATS EN L'HOSPITAL

El repertori de goigs vist fins ara, prescindint dels de la Casa de Betlem, comprèn els de veneracions particularment localitzades a l'Hospital; però en aquest també se'n cantaven d'altres advocacions, de devoció més general i estesa, les estampacions dels quals no consignen lloc de veneració, perquè una mateixa lletra era entonada en diversos indrets.

MARE DE DEU DEL ROSER

Els goigs de la Mare de Déu del Roser són els únics que s'esmenten en les detallades i minucioses **Constitucions** de l'església i Hospital, fetes l'any 1756, quan pel cap baix ja s'hi cantaven els de Santa Helena i els del Sant Crist. Les **Constitucions** ordenen que el sagristà tingui cura de passar el rosari cada dia i que "los Dissaptes cantaran los Goigs del Roser corresponents al temps" (243), és a dir, els titulats simplement **del Roser** i cantats la major part de l'any (244), els **que se cantan en la Quaresma** (245), i els **que se cantan en lo Advent** (246). Justament hi ha edicions dels tres goigs estampades pel mateix impressor de les **Constitucions** i d'alguns goigs de l'Hospital, la qual cosa permet de suposar que les hi van encomanar per a ús de l'Hospital.

Amb elements tipogràfics emprats en les darreres edicions dels goigs del Sant Crist, de Sant Joan de Déu i de Sant Ponç, n'hi ha una d'anònima dels goigs del Roser (247) i una altra de les cobles castellanes del Rosari de l'Aurora (248), ambdues sense gravat, les quals creiem que també es van impremtar a l'Institut Mental per a l'església de l'Hospital.

L'expandiment de la devoció del rosari anà aparellada amb la decadència i suplantació de la dels Set Goigs per aquella. Ja hem vist com totes dues eren practicades a l'Hospital en moments de llur màxim apogeu.

MARE DE DEU DELS DOLORS

En parlar de les Animes hem dit que, sota el patrocini de la Mare de Déu dels Dolors, el 1780 es va constituir la Pia Unió del Rosari, la qual celebrava els seus cultes a la capella del Corralet. El programa de l'any 1807, el més antic que hem vist, anuncia que, en la celebració de l'aniversari de la fundació, la funció de la tarda acabarà amb el cant, per la música de la catedral, dels "Gozos de Nuestra Señora de los Dolores" (249). Aquests podrien ésser els **Goigs de Nostra Senyora dels Dolors molt devots**, de caire general, començats:

Puix foreu ab set torments (250)

i dels quals, ultra la del temps, hi ha estampacions anteriors i posteriors fetes per impressors al servei de la Casa (250-252). La redacció dels cartells en castellà no és cap inconvenient per a suposar-ho, perquè també ho són els anunciadors del cant de la "Letra Sagrada" al Sagrat Cor (253), de text català.

El cartell del 1835 encara anuncia els cultes a la capella del cementiri (254), però el del 1848 ja ho fa a l'església de l'Hospital (255). En tots dos continua l'esment al cant dels "gozos de nuestra gran Patrona y Madre", per la música del Pi. I per la de la Catedral encara el pregona el full del 1862 (256), però no pas el del 1897.

SANT LLUIS GONZAGA

Per les notícies religioses dels anys 1884 i 1885 ens hem assabentat que a l'Hospital de Santa Creu hi havia establerta una Associació de donzelles sota l'advocació i patrocini de sant Lluís Gonzaga, la qual practicava els seus exercicis pietosos el segon diumenge de cada mes. Justament la funció de l'agost del 1884, amb epidèmia de còlera al sud de França, "se ofrecerá al Santo, para que nos libre del terrible azote que nos amenaza" (257). Les funcions acabaven unes vegades amb el cant dels goigs del sant (258), i d'altres amb l'himne dictat per Mn. Jacint Verdaguer (259). Les edicions barcelonines vuitcentistes dels goigs de sant Lluís corresponen a la lletra començada:

Ejemplar de perfección (260),

L'**Himne a sant Lluís** no podia pas ésser el dictat el 1891 per l'Arxiconfraria de la parròquia de Betlem, sinó que devia ésser el dictat el 1881 per a l'anada dels Lluïsos a Montserrat, arran de la coronació de la Mare de Déu, el qual comença:

Lliri de puresa (261),

Un dels anuncis dels cultes noticia que l'**Himne** era cantat amb la música del mestre Càndid Candi (262). Aquest n'havia posat a tota la resta de la cinquantena de càntics verdaguerians. Justament la fulleta del de sant Lluís és l'única de la col.lecció que consigna que fou musicat pel mestre García Robles.

L'Associació hospitalària de les Lluïses s'havia estatuït el gener del 1882, segons una instància que hem trobat a l'Arxiu Diocesà (263).

MARE DE DEU DELS ANGELS

En els anys damunt dits, 1884 i 1885, el Terç Orde Franciscà establert a l'església de l'Hospital, hi acabava la celebració del Jubileu de la Porciúncula del dia 2 d'agost, diada de la Mare de Déu dels Angels, amb el cant dels goigs de la Porciúncula (264). Aquests devien ésser les **Coblas** de la Mare de Déu dels Angels, dita de **Porciúncula**, de les quals hi havia reedició pròxima, començades:

Dels cels alta Emperadora (265),

IMMACULADA CONCEPCIO

Tots els ordes franciscans han professat sempre una especial devoció a la Immaculada Concepció de Maria. El full plegat amb el programa dels cultes de la festa dedicada el 1910 pel Terç Orde de l'Hospital, conjuntament amb el de l'Ajuda i l'Arxiconfraria del Cordó, inclou uns **Goigs** de poques posades i començats:

Per la gràcia divinal (266)

els quals resulten ésser un fragment dels dictats per Josep Mas i Casanovas, quelcom anticipat a la primera edició íntegra i musicada en full solt, per a la Catedral de Barcelona, amb una lletra de fons històric que no esmenta l'Hospital.

El Terç Orde de l'Hospital convida a la celebració els devots de les associacions damunt dites en el programa del 1913, únic altre que hem vist, on figura un **Cant** marià per a **la professó** que comença:

Maria al cel guia (267)
i que en realitat és mig càntic d'igual títol que el d'aquest vers, dictat per Mn. Jacint Verdaguer. Ultra un gravat directe de la Puríssima, distint del de 1910, el plec de 1913 comença amb l'escut de l'entitat pietosa, el qual inclou la llegenda "V.O.T. Hospital de Santa Creu"

SANT JOSEP

Ultra el patró principal de la Santa Creu, els Germans tenien instituïts com a patrons principals l'Anunciació de la Verge, en memòria de l'inici de la

tasca de la Germandat en tal diada, Sant Josep, Sant Rafael i Sant Joan de Déu. Ja hem vist els goigs del darrer. L'Anunciació era celebrada amb ofici, sense cant de goigs. I fins que el 1971 deixaren l'Institut Mental, els Germans cantaren els

goigs de Sant Josep en la versió castellana, molt divulgada en altre temps, que començava:

Pues sois santo sin igual (268)

SANT RAFAEL

També fins al 1970 els Germans cantaren els goigs de Sant Rafael, **para los Enfermos, que imploran su favor**, poc divulgats en full solt, però de dictat força anterior a la Germandat, puix que ja clouen una **Novena** que amb llicències datades a Madrid el 1711 fou reimpresa a Barcelona el 1721. Tals goigs canten el paper remeier del sant:

Rafael de Dios querido
Serafín enemorado:
Dad la salud invocado
al doliente, y afligido,

Protomédico divino
os nombró Dios de las gentes
para curar los dolientes

.....

De salud soys la oficina,
que curays todos los males,

.....

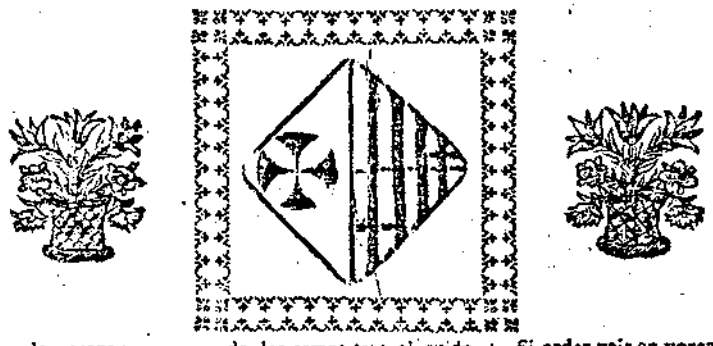
A Vos Antorcha abrasada,
como enfermos acudimos
y humildes todos pedimos
la salud tan deseada (269).

GOZOS QUE SE CANTAN EN EL ORATORIO

de los Hermanos Enfermeros del Hospital General de Santa Cruz de la Ciudad de Barcelona, en honor y gloria

DE SAN JUAN DE DIOS,

SU ABOGADO Y PROTECTOR.

ABrasado corazon,
de la caridad modelo,
sed en todo desconsuelo,
Juan de Dios, nuestro patron.

Portugal humilde cuna
dió á vuestro feliz oriente,
que en vos virtud eminente
con el cayado se aduna:
de Pastor la ocupacion
asi tomais con anhelo; &c.

Apenas articulaton
vuestros inocentes labios
á Maria, sin resabios
de otro lenguage alabaron:
la ofreciste el corazon
desde niño sin rezelo; &c.

Llevado del ardimiento
de una juventud briosa,
dexar la pastoril choza,
por la guerra, es vuestro intento:
otra era la expedicion,
á que os destinaba el cielo;
sed en todo, &c.

Quando rendido en la tierra
os hallais por la hambre triste,
tres panes, y vino viste,
que vuestro sustento encierra:
Maria en la provision
os conforta con desvelo;
sed en todo, &c.

Si como Militar vais
de las armas tras el ruido,
como Pastor el balido
de las reses no olvidais:
hácia ellas el corazon
iria con doble vuelo; &c.

Providencia sin igual
fué la que por tal camino
os conduxo, con destino,
de Ayamonte al Hospital:
donde vuestra compasion
llega al extremo del duelo;
sed en todo, &c.

Con caridad asombrosa,
del mundo ya retirado,
en este dichoso estado
vuestro corazon reposa:
absorto en contemplacion,
sois de angeles modelo; &c.

A los pobres tanto amaste,
que viendo en vuestros dias
erigirse Enfermerias,
y Hospitales que labraste:
y pues fué vuestro blason
ser de los pobres consuelo;
sed en todo, &c.

Toda dolencia aliviais,
á toda pena acudis,
los huerfanos asistis,
los enfermos visitais:
á todos consolacion
da esta receta del cielo; &c.

Si arder veis en voraz fuego
el Hospital de Granada,
con caridad extremada
á su socorro vais luego:
debiles sus llamas son
para tanto mongibelo; &c.

Aquel de males Colonia,
admira en vos al momento
repetido el gran portento
del horno de Babilonia:
pues entre ascuas con teson
andais como en fresco suelo;
sed en todo, &c.

Siempre fueron tus esmeros
juntar con nuevo atributo
Socios, que por instituto
fuesen del pobre Enfermeros:
logróse la fundacion
á estimerzos de vuestro zelo; &c.

A los que por Caridad
en este Hospital morimos,
y humildes os invocamos,
vuestras manos alargad:
sea nuestro galardon
vivir con vos en el cielo;
sed en todo desconsuelo,
Juan de Dios, nuestro patron.

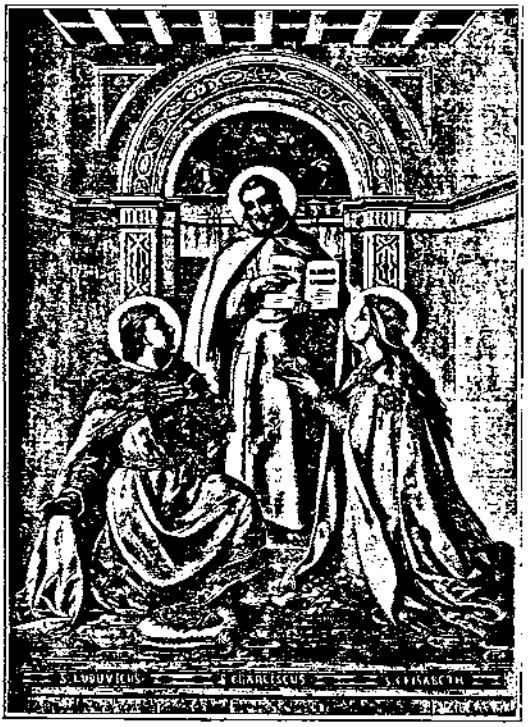
Exemplar de devocion,
de la caridad modelo,
sed en todo desconsuelo
Juan de Dios, nuestro patron.

℣. *Ora pro nobis, Beate Joannes de Deo.* ℟. *Ut digni efficiamur promissionibus Christi.*

OREMUS.

DEus, qui Beatum Joannem, tuo amore succensum, inter flammas immanium incedere fecisti, & per eum Ecclesiam tuam nova prole faecundasti: præsta, ipsius suffragantibus meritis, ut igne charitatis tuæ vitia nostra curentur, & remedia nobis æterna proveniant. Per Dominum nostrum Jesum Christum, &c. ℟. Amen.

Barcelona: Por Francisco Suriá y Burgada, Impresor de S. M. calle de la Paja.

GOIGS EN LLAHOR DEL PATRIARCA SANT FRANCESCH,

VENERAT PER SOS FILLS DE LA TERCERA ORDE EN LA IGLESIA DEL HOSPITAL DE SANTA CREU, DE LA CIUTAT DE BARCELONA.

Puig fóreu en dret amor
serafi molt abrasat:
Francesch, com Cristo llagat,
inflameu lo nostre cor.

En Assis, ciutat de Umbria,
volgue Déu omnipotent
que fos vostre naixement
en una pobre estabria,
ja al néixer imitador
fentvos del seu Fill amat.

Obrant segons lo esperit
de humilitat y pobresa,
y de caritat encesa,
de que estábeu possehit,
per vostre pare ab rigor
véreu ser desheretat.

De una túnica cubert,
més que túnica cilici,
guerra declarant al vici
de Cristo deixeble expert,
Ell os feu reformador
de la humana societat.

La Orde de Menors fundáreu,
de Sants abundant planter,
y en son esperit auster
sfirc de monjas formáreu,
revelantvos lo Senyor
la Regla en la soledat.

També una Orde Tercera
per los seglars instaláreu,
y los seus cors refermáreu
en la virtut verdadera;
veyentse lo aptich fervor
en la Iglesia renovat.

De la carn tot moviment
entre espinas revolcantvos,
ó al foch, ó en la neu llansantvos,
sofocábau promptament;
al infernal tentador
deixáreu sempre burlat.

Los aucells vos obehian,
las feras se os amansaban,
los leprosos se curaban
sols si tocarvos podian;
per Vos lo dur pecador
era en penitent cambiat.

Del martiri desitjós
á Siria os encamináreu,
la fe al Soldá predicáreu
qui os despedí obsequiós;
puig os volia 'l Senyor
per lo amor martirisat.

Perque fósseu més semblants,
en forma de un serafi,
sas llagas os imprimí
Cristo en costat, peus y mans,
quedant Vos del Redemptor
fet un vivissim trasllat.

Si tant ja á Jesús amábeu
que alegre per Ell sufriau,
després, llagat, més patiau
y sols en patir gosábeu,
ens que an impeto de amor
os reuni ab vostre Amat.

Elxa vostre Orde Tercera,
que tants Sants ha produhit,
y han fos Papas enriquit
de gracias, per Vos espera
sempre aumentar en fervor
per confóndrer la impietat.

Ja que de est Sant Hospital
en lo temple os venerám,
devots fills vos suplicám
que nos guardeu de tot mal;
preguéu perque del Criador
gosém en la eternitat.

De tres Ordes fundador
sou per la Iglesia aclamat:
Francesch, com Cristo llagat,
inflameu lo nostre cor.

P. P.—1889

℣. *Ora pro nobis Beate Pater Francisce:* ℟. *Ut digni efficiamur promissionibus Christi.*

OREMUS.

Deus, qui Ecclesiam tuam Beati Francisci meritis, fœtu novæ prolis amplificas: tribue nobis ex ejus imitatione terrena despicere, et cælestium donorum semper participatione gaudere. Per Dominum, etc.

(Es PROPIETAT).

TIPOGRAFIA CATÓLICA, Pi, 3, Barcelona.—1889

III - GOIGS POSTHOSPITALARIS

Amb posterioritat al trasllat de l'Hospital de la Santa Creu al del de Sant Pau el 1929, i per tant, havent finit la funció hospitalària del vell edifici, les imatges del seu clos continuen inspirant goigs, els quals podem, doncs, qualificar de posthospitalaris.

SANT PAU APOSTOL

Per allotjar els malalts convalescents donats d'alta de l'Hospital, al costat d'aquest es bastí la Casa de Convalescència que, poguda acabar gràcies al llegat fet pel patrici Pau Ferran, s'inaugurà el 1680. En record del donant, la capella de la Casa és dedicada a l'apòstol Sant Pau, la figuració del qual en pintures, escultures i ceràmiques decora tota la construcció, mentre que en contrast sorprenent no coneixem cap goigs antic de la veneració. Però amb el precedent dels goigs del Roser i dels Dolors, cantats a l'Hospital malgrat l'absència d'estampacions pròpies, hom pot demanar-se si també es cantaven a la Casa els goigs coetanis que, reeditats fins avui, només aleshores titulen el sant com a **Advocat contra tot mal de Espalma**, d'acord amb la tornada:

Puix contra tot mal de Espalma
sou singular Advocat,
siau nostre amparo, y guia
Sant Pau Apòstol sagrat (270).

Durant l'any 1963 se celebrà, especialment a Tarragona, el XIXè centenari de la vinguda al nostre país de l'apòstol Sant Pau. I a la propera localitat de Salou el IV Certamen de la Poesia, en la qual foren premiats uns goigs del sant escrits per Josep Maria Rovira i Artigues, que diuen:

Predicant l'amor que us porta
arribeu ací fidel,
.....
Tarragona en vos rebia
plenitud de santedat: sigueu...

En sos patis vells d'història,
i al recer de l'Hospital,
vostre nom florit de glòria
endolceix el cor malalt.
Als humils feu companyia
i els ompliu la soledat: sigueu...

El dibuix de l'apòstol sobre fons marí, emprat en un recordatori del jubileu paulí, il.lustra el text publicat l'any següent en el llibre **Els Goigs** de l'autor, on es diu que es troba en curs l'edició definitiva amb boixos d'Ollé i Pinell (271). Aquesta, amb títol de veneració **a la Capella de l'antiga Casa de Convalescència** de Barcelona, també s'edità el 1964 en commemoració de l'any paulí i del cinquanta aniversari de la Biblioteca de Catalunya, llavors dita oficialment Central, instal.lada en una bona part del que fou Hospital, després del trasllat d'aquest. La xilografia d'aquell artista s'inspira en la imatge del sant que corona la cisterna del pati de la Casa. L'edició s'acompanya de la música de Mn. Francesc de P. Baldelló i d'una notícia ornada amb l'escut del benefactor Pau Ferran (272). La segona cobla transcrita, a seguit de l'esment de Tarragona, pot interpretar-se com al.lusiva a l'Hospital tarragoní de Sant Pau i Santa Tecla, i al pati del Seminari Pontifici, amb la capella romànica de Sant Pau bastida damunt la roca on hauria predicat l'apòstol. Però un cop concretada la veneració dels goigs, la cobla resulta adient per al vell Hospital barceloní. La reedició del 1973, sense música, amb un gran dibuix del sant per Maria de la Pau Garcia i Borron i una nota sobre l'edifici (273), fou promoguda per un gogista que, amb canvi de la nota, emprà aquests goigs com a nadala per un motiu onomàstic familiar (274).

El 1982 l'Institut d'Estudis Catalans retornà a la Casa de Convalescència, la qual ja li havia estat cedida el 1931 i de què fou desposseït pel règim franquista. I avui la capella del sant advocat contra l'epilèpsia o mal de Sant Pau roman en estat letàrgic i ni la seva diada s'hi celebra.

SANT MUÇ

El 1968 l'estamper de goigs Ricard Vives i Sabaté en dictà uns de Sant Muç i, il.lustrant-los amb el gravat dels goigs setcentistes del sant per a Cànoves del Vallès, n'imprentà diverses edicions locals, una de les quals titula **Que se venerava a la capella de l'antic Hospital de la Santa Creu** i ornamenta amb vinyetes de l'escut hospitalari (275). Però fora d'aquests goigs, que redueixen a simple capella l'església que un temps comptà amb una dotzena de capellans, no hem trobat antecedents de goigs de tal veneració, ni tampoc en recordava cap el propi estamper al que vam consultar per aquesta qüestió (276). En realitat, una capella on s'havia venerat Sant Muç era la del Sant Angel, tancada a la darreria del segle XIX, la qual estava precisament al carrer de l'Hospital, davant l'església de Sant Agustí.

GOIGS DEL SANT CRISTO DEL CORRALET

DEL HOSPITAL DE LA STA. CREU DE BARCELONA

Puix en Creu vos han posat
per pagar lo nostre mal:
Siau nostre amparo y guia
Sant Cristo del Hospital.

Lo dolor, tristor y pena
que dins l' hort vareu passar
per satisfer nostra esmena
copia de sang vau suar
y a vostre Pare pregar
nos perdonés nostre mal:

Ab gran rigor vos portaren
desde Anás fins a Pilat
y als butxins prompte cridaren
perque fosseu assotat
y lligat a una columna
rebeu assots sens igual:

Ab la corona d' espines
al balcó vos ha mostrat
Pilat, pensant daus alivio
pero lo poble ha cridat
qu'en Creu la mort vos donessin
com se dona al criminal:

En lo carrer d' Amargura
gran dolor vareu passar
ab lo pes de la Creu dura
vostre Mare vau trobar
ay! qui pogués contemplar
dolor de partida tal:

Arribats dalt del Calvari
los vestits vos van llevar
y del vostre Cos santissim
rius de sang ne van rajar
tot ho sofriu ab paciencia
per redimir al mortal:

Clavat a la santa Creu
sentireu molt gran dolor
y tota la sang doneu
per salvar al pecador,
puix aquesta sang sagrada
es remey universal:

Les animes afligides
que esperan ab gran anhél
per vostra Sang redimides
que las pujeu dalt del Cel
desliurantles d' aquell foch
dantloshi el regne eternal:

Los de vostra confraria
vos suplicam humilment
que perdoneu nostres culpes
y 'ns lliureu de tot torment
donantnos l' etern descans
en la patria celestial:

Oh dichosa confraria
que teniu Imatge tal:
siau nostre amparo y guia
Sant Cristo del Hospital.

Adoramus te Christe, et benedicimus tibi. *Quia per Crucem tuam redimisti mundum.*

OREMUS: Respice quæsumus, Domine, super hanc familiam tuam, pro qua Dominus noster Jesus Christus non dubitavit manibus tradi nocentium et crucis subire tormentum: Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus, in sæcula sæculorum. Amen.

— 1925 —

GOIGS A LA DEVOTA IMATGE DE NOSTRA SENYORA DE BETHLEM, COLLOCADA EN LA MONTANYA DE COLLCEROLA.

PUix sou la nostra Advocada,
aixís com tots ho crehém;
siáu nostre amparo, y guia,
Verge Santa de Bethlém.

Per decret molt rigoròs
del Emperador de Roma,
anareu, blanca Paloma,
ab San Joseph vostre Espòs:
Caminant à peu los dos
de Nazareth à Bethlém;
siàu nostre amparo, y guia,
Verge Santa de Bethlém.

Despres de haver arribada
en aquella gran Ciutàt,
restà molt desconsolàt
Joseph, faltantvos posada:
Sols trobareu per estada
un Portál, pobre en extrém; &c.

Posada en tal Aposento,
à las dotze de la nit
pariréu al infinit
Fill de Deu, ò que portento!
Bou, y Mula ab son aliento
lo halagavan, com crehém; &c.

Los Angels luego cantaren
glorias à Deu, y llahors,
anunciantlas als Pastors,
que per allí se encontraren:
Ja que à Deu glorias cantaren,
tots à Deu glorias cantem; &c.

Tres Reys Magos arribaren,
guiats de una hermosa Estela,
y per Divina cautela
burlàt à Herodes deixaren:
A vostre Fill adoraren,
fentli ofertas, com sabèm; &c.

Mysteri molt prodigiòs
fou vostre prenyat, y part,
y es cert, que fou ab gran art
de un sol Deu tot poderòs:
Ser partera, y Verge Vos,
ab exemple explicarèm; &c.

Es com lo Sol, Verge Pura,
que atravessa al cristall,
ò bé al limpio mirall,
sens estorb de la espessura:
Ni menos causar fractura
als dos, com regoneixèm; &c.

En Collcerola posada,
queda vostra Imatge bella,
Atalaya, y Centinella
de tota Christiana Armada:
Que á bon Port serà arribada,
si Vos li guiau lo rem; &c.

Fou ab alta providencia
collocarvos en Montanya,
perque quede la Campanya
libre de tota inclemencia:
Per vostra santa influencia
tal ditxa mereixerèm; &c.

Ab Vos totas las prenyadas
tenen gran devoció,
puix per vostra intercessió
luego quedan desliuradas:
De llet estàn abundadas,
com claramèt comprenèm; &c.

A los Pastors, y Pagesos,
queus venen à visitar,
vullàulos aconsolar,
com tàbè als Nobles, y entesos:
Puix en vostre amor encesos
tots la Gloria alcansarèm; &c.

Per la Guerra, que es tot mal,
que al Univers atropella,
quedá la vostra Capella
destruhida sens igual:
Y lo Hospital General
la ha tornada, com vehém; &c.

Per lo tant, Verge Sagrada,
als quatre Administradors,
que ab lo afecte de sos cors
la Capella os han tornada:
Vullàulos donar morada
en la alta Gerusalèm; &c.

TORNADÁ.

Puix sou la nostra Advocada,
y pera que al Cel aném;
siau nostre amparo; y guia,
Verge Santa de Bethlém.

℣. *Post partum Virgo Inviolata permansisti.* ℟. *Dei genitrix, intercede pro nobis.*

OREMUS.

DEus, qui salutis æternæ, Beatæ Mariæ virginitate fœcunda, humano generi præmia præstitisti: tribue, quæsumus, ut ipsam pro nobis intercedere sentiamus, per quam meruimus auctorem vitæ suscipere, Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. ℟. Amen.

Barcelona: En la Estampa de Manuel Texéro, Porta Ferrisa.

LA CRIPTA DE LES LLANTIES

Del 1975 al 1981 el poeta Josep Esplugas dictà i publicà anualment, i ofrenà als Amics dels Goigs, sota el títol genèric **La cripta de les llànties**, metafòric del de **devocions inèdites**, una camisa de "goigs en nombre de nou, a tall de novenari", en llaor d'imatges que no en tenien i corresponents a algun "itinerari (...) fàcil d'incloure en el conjunt històric i arqueològic, així com artístic i monumental de la ciutat de Barcelona". Concretament, pertanyen a llocs situats "dins l'àmbit de l'antic Hospital de la Santa Creu" (277), els quals són la façana, el pati i la Convalescència, els nou goigs de la "segona ofrena" (278-286) i tres de la "tercera" (287-289). Lluny del relat hagiogràfic tradicional en els goigs, els textos d'aquests són una glossa poètica de les respectives imatges i llur entorn. Tots tenen en comú la mateixa quarteta d'entrada (i, per tant, el mateix respòs), la primera cobla i la quarteta final. Quatre melodies distintes, d'Enric Prats, són prou per a poder cantar tal dotzena de goigs. Els dibuixos reproduint les imatges són obra de Jeroni Giralt. Juntament amb l'enumeració de les advocacions dels goigs, seguint l'ordre de la col.lecció, d'alguns en transcrivim fragments que esmenten l'Hospital o l'al.ludeixen:

SANT ROC, al començament de l'escala que des del pati puja a la quadra superior de ponent (278).

SANT PAU, a la fornícula de la Casa de Convalescència cantonera als carrers del Carme i de les Egipciaques (279).

SANT CRIST, de la creu sobre la columna salomònica del centre del pati (280).

VERGE MARIA, sobre el portal de l'actual Escola Massana, al pati:

El jardí que a Barcelona
té al seu cor florit verger,
.....

fou pel tísic i el raquític
torre i mur o boterell.
Aixopluc que sostenia
d'intempèrie el remolí. Ple...

El consol trobava reixes
i un letífic to amical.
De sospirs i amargues queixes
lenitius, i contra el mal
hemostàtica metgia
de teràpia i bisturí. Ple...

Ai la trista senda obaga
de la febre, nafra i cop,
font eixuta a la nissaga
dels sofrents sense aixarop!
Ai el pou i albergueria
necessaris com padrí! Ple...

Aire ungit d'afable gràcia
desprenia el verd arbrat,
i el reixat de la farmàcia
fabulós, n'era agradat.
Ai els pots, l'infermeria,
més heroics que un numantí! Ple...

Lletovaris i pomades
s'esgotaren, i els malalts
ja són gèneres passades,
personatges avials (281).

PURISSIMA CONCEPCIO, que corona el templet del rellotge de la Convalescència (282).

CORONACIO DE LA VERGE, pintada al sostre de la capella de la Convalescència:

aquest cel pintat al sostre
.....

de casal convalescència
-balneari del malalt-
és el lloc on més metgia
profitosa es pot collir. Ple...(283).

IMMACULADA CONCEPCIO, que corona el retaule de la capella de la Convalescència:

Ara estricta i sacrosanta
de l'històric hospital (284):

SANT CRIST, de l'altar de la capella de la Convalescència:

De moment la joia explica
de trobar, en un lloc trist
.....

la salut en el patir. Ple...

.....

oh floró de l'Hospital,
veure el cel color de rosa,
veure el bé on hi hagi el mal (285),

SANT PAU, del frontal ceràmic de l'altar de la capella de la Convalescència:

Lloc de dol, de malaltia
hospital, lloc de patir. Ple...

Ara lloc docent d'estudis (286)

PURISSIMA CONCEPCIO, en un racó del pati, darrera una petita llotja:

A un racó d'un noble pati
d'un enorme antic casal

.....

i el casal ple de vellesa
hospital que fou, té un to
de quelcom que abans servia,
de quelcom que es fa servir. Ple... (287).

MARE DE DEU DEL ROSER, en plafó ceràmic sobre un banc de paret del pati (288).

MARE DE DEU DE LA PIETAT, en baix relleu sobre la font d'en Colom a la façana de l'Hospital, enfront del carrer de la Junta de Comerç:

Pietat barcelonina
del carrer de l'Hospital (289).

IV - HIMNES DE LES GERMANES HOSPITALARIES

La congregació religiosa de Germanes Hospitalàries de la Santa Creu avui ja no canta goigs, però en canvi entona himnes de lloança a tots els seus sants patrons. Des d'aquí li agraïm la gentilesa de facilitar-nos-els.

SANTA CREU

Si el patró titular dels Germans era l'Exaltació de la Santa Creu, el de les Germanes és la Invenció, la qual se celebrava el 3 de maig, però després de la reforma del calendari litúrgic el 1969, aquesta festa s'escau el mateix dia que aquella, el 14 de setembre. El patrocini dóna nom a la Residència Santa Creu, on ara radica la Casa General de la Congregació, al carrer d'Elisa del barri del Putget. També el dóna a la Casa Santa Creu, dita popularment la Granja, de la qual, per a bastir el polígon Canyelles, fou expropiada la major part del terreny agrícola que contribuïa a assortir l'Hospital, i on ensems amb el noviciat, les germanes portaven un internat de nenes que en anar-se poblant els encontorns convertiren en l'Escola Santa Creu, el 1955, i on també, el 1966, bastiren la clínica infantil **Stauros**, mot grec aquest que significa creu. I és que a causa dels canvis experimentats en les necessitats socials, la Congregació ha anat ampliant a d'altres activitats la seva primitiva dedicació hospitalària, majoritàriament la d'atenció a la tercera edat. Així, tot i que a l'hospital de Sant Pau només resta mitja dotzena de germanes, l'entitat originàriament diocesana ha passat a ésser pontifícia per a poder expansionar-se fins a Colòmbia, des d'on fou cridada, i a l'Equador.

Heus aquí els himnes a la Santa Creu cantats per la Congregació des dels anys següents:

1930. Himne de les Germanes Hospitalàries, dictat per un sacerdot internat a l'Institut Mental. Comença:

Arbre sagrat, trofeu i glòria (290).

1945. Himne dedicat a les Germanes pel P. Jaume Garcia, felipó, orde aquest encarregat de la direcció espiritual dels Germans i les Germanes. Una cobla demana protecció per l'Hospital:

Arbre sant, eixampla els braços
que l'Amor estreny els llaços,
aixopluga l'hospital,
presidint les seves sales
dóna amb l'ombra de tes ales
dolç conhort al trist malalt (291).

1945. Himne dictat pel mateix P. Garcia dedicat a les nenes de l'internat de la Casa Santa Creu, les quals cantaren fins al tancament d'aquest el 1955. Comença:

Oh Creu santa beneïda!
font de cèlica salut (292)

1972. Himne provinent del **Cantoral** dominical de Mn. Taulé. Incipit-respòs:

Victòria! Tu regnaràs. Oh Creu! Tu ens salvaràs (293).

1980. Himne de les Germanes dictat per Mn. Pere Ribot. Tornada i d'altres versos:

L'amor del Crist obre la porta,
fidels tothora en el combat.
Germanes som d'ànima forta
amb esperit de caritat.
Hem acollit la seva veu
som les germanes de la Creu

.....

Tenim per única bandera
l'ombra divina de la Creu.

Hem acollit malalts i pobres (294).

Els himnes precedenets permeten cantar-ne de diferents en la celebració del tríduum a la Santa Creu i en la diada de germanor de la Congregació que el precedeix, a la susdita Casa Santa Creu. La capella d'aquesta, dels primers anys 60, té forma de creu amb l'altar en el centre i en cada una de les cantoneres que l'envolten hi ha la imatge d'un copatró: la Immaculada, Sant Josep, Sant Rafael i Sant Joan de Déu.

IMMACULADA CONCEPCIO

La Immaculada Concepció és el copatró principal de les Germanes i l'únic distint als dels Germans. Com que li dediquen cultes el dia de la festa i la vigília, li canten dos himnes distints, del repertori general. L'un prové de l'**Himnari dels fidels**, de Montserrat, i comença:

Formosa sou, Maria, i tota pura (295)

L'altre procedeix de la **Litúrgia de les hores** i té l'incipit:

Ave, verge immaculada (296).

SANT JOSEP

L'himne a Sant Josep també prové de la **Litúrgia de les hores**, per bé que amb algunes modificacions tals com precedir-lo de la quarteta començada:

Càntics l'Església Universal eleva (297).

SANT RAFAEL

Des d'allà el 1950 les Germanes entonen un càntic a Sant Rafael, amb lletra del susdit P. Garcia, en el qual són mencionades:

Arcàngel Sant Rafael
.....

ensenyeu-nos la divina
flama de la Caritat

.....

fèu que el nom d'Hospitalàries
duguem sempre dignament.

Nostra joia verdadera
sols es troba a l'Hospital:
consagrem la vida entera
al servei del trist malalt (298).

SANT JOAN DE DEU

El mateix P. Garcia dictà el Càntic a Sant Joan de Déu, també entonat des de mitjan segle, de la tornada del qual són els versos:

Oh gloriós Joan de Déu,
sigueu-nos sempre mestre i guia (299).

GOIGS A LLAOR DE

SANT PAU APÒSTOL

QUE ES VENERA A LA CAPELLA
DE L'ANTIGA CASA DE CONVALESCÈNCIA
AVUI DE LA BIBLIOTECA DE CATALUNYA

LA SEVA FESTA: 25 DE GENER

Puix l'apòstol sou que un dia
l'alta Llei ha predicat:
Sigueu sempre el nostre guia
Vós que el Crist heu revelat.

Quin perfum de primavera,
quin color de cel més fi,
té la gràcia que us espera
i a Damasc obre el camí.
Vostre esguard, Déu l'encenia
amb la llum del ver esclat.
Sigueu...

L'esperança us dóna vida
i la glòria heu entrevist;
la besllum del cel que us crida
és l'amor de Jesucrist.
La vostra ànima excel·lia
amb justícia i veritat.
Sigueu...

De la fe sou nova albada
i del Crist servent i ajut,
i com Pere haveu donada
vostra sang en dolç tribut.
Teniu do de profecia
que als pagans duu a claredat.
Sigueu...

De l'Església que comença
sou Doctor, i en sou puntal,
escampant la joia immensa
d'una Llei que és immortal.
La lliçó que en Vós s'obria
en el món mai s'ha eclipsat.
Sigueu...

Predicant l'Amor que us porta
arribeu ací fidel,
si el món té l'entranya morta
la lluor teniu del cel.
Tarragona en Vós rebia
plenitud de santedat.
Sigueu...

En sos patis vells d'història,
i al recer de l'Hospital,
vostre nom florit de glòria
endolceix el cor malalt.
Als humils feu companyia
i els omplíu la soledat.
Sigueu...

Perseguit fóreu tothora
i el martiri haveu rebut,
més tothom a Vós implora
si es sent trist i decebut.
Triomfant signeu la via
enaltint la gran Bondat.
Sigueu...

Puix l'apòstol sou que un dia
l'alta Llei ha predicat:
Sigueu sempre el nostre guia
Vós que el Crist heu revelat.

℣ Vós sou vas d'elecció sant Pau apòstol.
℟ Predicador de la veritat i doctor de les gents.

PREGUEM

O Déu, qui per la predicació del benaventurat Pau apòstol, tot el món adoctrinareu: supliquem que ens vulgueu concedir, que els qui avui celebrem la seva Conversió, caminem cap a Vós mirjançant els seus exemples. Per Nostre Senyor Jesucrist.
℟ Amén.

Dibuix: Maria de la Pau Garcia-Borrón
Lletra: J. M. Rovira Artigues
Existeixen edicions musicades per Mn. F. de P. Baldelló

La Casa de Convalescència és un dels més importants edificis del conjunt monumental de l'Antic Hospital de la Santa Creu. Dóna al carrer del Carme i, dintre d'aquell ample recinte té molta personalitat, tant que si no fos que es comunica directament amb l'Hospital, podria ésser considerada monument independent, tant pel seu estil com pel seu emplaçament. El seu pati, de línies clàssiques, amb alguns elements barrocs, és un veritable joiell de l'arquitectura barcelonina.

Dep. legal. B. 51302-1973 - Altés s.a., Barcelona
Coll. Torreó de Pedra - 646

Goigs en lloança i glòria de

Sant Roc, remeier

honorat en remota plasmació d'estàtua al peu d'una de les amples escales monumentals de l'antic Hospital de la Santa Creu, a la ciutat de Barcelona, cap del seu Arquebisbat.

En ermot i en eixorquia
el cor sàpiga florir.
Pie de seny i primacia
llevi fruits en solc divi.

Clam que munta vers l'altura,
pur en ales de beutat,
llarg proclami la ventura
de bonesa i veritat.
Ecos alci nit i dia
millorant l'humà destil.
Pie de seny...

Un jardí curull de gràcia
Barcelona té al seu cor.
És petit, però l'audàcia
de vestir-se com un lior
li cedeix el verd que tria
plata i grisos de setí.
Pie de seny...

La noblesa de la pedra
troba el gràcil complement
d'un baladre o d'una gedra,
d'un xiprer que n'és parent.
A les flors va l'harmonia
dels moixons, cants a desdir.
Pie de seny...

És real tanta bellesa,
monadisme ben palès,
que beutat en reialesa
l'esperit deixa suspès.
Qui gustant badoqueria
no en seria pelegrí?
Pie de seny...

Tanmateix portat d'un austre
sideral, qualsevol vent
ompliria d'aquest claustre
junts el solí i paraments.
Adès plau sa fesomia
com dibuix en pergamí.
Pie de seny...

Les escales, i són dues,
part a part centren el llis
quadrilàter sense arrues,
fricció de paradís.
Més gojat hi pujaria
que un pur àngel l'home enclí.
Pie de seny...

Una d'elles té, suprema
vigilància al marxapeu,
un bon Sant que malda esprémer,
trossejat, el dolç conreu
pel marduix que hi floriria
si hi florís el seselí.
Pie de seny...

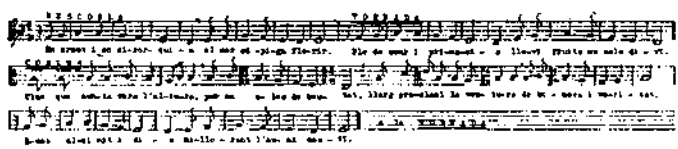
Ai la llinda empavesada
per fragàncies d'únic lloc
comparable a una florada,
ai la llinda de Sant Roc!
Ai la taula que cedia
diu aeri un querubí.
Pie de seny...

A partir d'aquella taula
ningú es troba foraster
quan escolta la paraula
de Sant Roc el miracler,
de Sant Roc que tant ungia
i d'un ca se sap servir.
Pie de seny...

El gosset que l'acompanya
suggereix fidelitat
i cap cosa no és estranya
quan l'ungeix la santedat.
Així corqui llebrosia
el bon Sant que hom veu aquí.
Pie de seny...

Venci el cor dura apatia,
venci engany i espiai mesqui.
Pie de seny i primacia
llevi fruits en solc divi.

Lletra de Josep Esplugas - Música d'Enric Prats - Dibuix de Jeroni Giralt

PREGUEM

Us supliquem, Senyor Déu, que concediu a tots els vostres servents una bona salut espiritual i corporal, i per la intercessió de la benaurada sempre Verge Maria, prop vostre, al cel, allibereu-nos de les tribulacions de la vida present i feu-nos gaudir de la joia eterna. Per Crist, Senyor nostre. - R. Amén.

Amb llicència eclesiàstica

Alfa S.L., Barcelona — Tiratge a l'entorn dels «Amics dels Goigs» — Goig Tomàs de Reus (1714)

RESUM

Són estudiats els goigs de l'Hospital General de Santa Creu de Barcelona, i de la seva Casa de Betlem, des de la devoció dels Set Goigs practicada el 1405, i les cobles de Santa Helena impreses el 1617, mitjançant dos centenars d'edicions que testimonien la presència i permanència de tal manifestació de la pietat popular, mantinguda viva a l'Hospital fins al seu trasllat el 1929. Quan aquest tingué lloc, ja feia temps que havia caigut en desús l'estampació d'alguns dels seus goigs, però en canvi i coincidint amb la renaixença gogista dels anys 20, hi havia edicions ben recents dels goigs de Santa Helena, Sant Francesc d'Assís, Sant Crist de l'Hospital, Sant Crist del Corralet, Sant Joan de Déu i Mare de Déu del Roser, ultra els de Sant Ponç reeditats de manera continuada. Clouen l'estudi els nous goigs posteriors al trasllat i els himnes que avui canten les Germanes Hospitalàries de la Santa Creu.

NOTES

1.- "Capítols e Ordinacions de la Confraria de la Santa Creu", en Josep Maria ROCA: Ordinacions del Hospital Gene-/ral de la Santa Creu de Barcelona (Any MCCCCXVII) copiades textualment del manuscrit original i prologades per...Barcelona, Associació General de Metges de Llengua Catalana, 1920, p. 114.

2.- Cobles de la gloriosa Sancta Elena. Compostes / ara nouament per vn deuot seu, residint en la sancta casa del Hospital Gene-/ral de Sancta Creu de Barcelona Any, 1617. En casa Sebastià de Cormellas al Call, Any, 1617.

3.- Cobles De La Glo-/Riosa Sancta Elena, / Compostes Ara Novament Per Vn Devot Sev, / Residint En La Sancta Casa Del Hospital / General De Sancta Crev / De Barcelona. Con llicencia, en Barcelona, en cas (sic) de Mathavat, dauant la Rectoria del Pi, Any 1661.

4.- Cobles - De La / Gloriosa S. - Elena, Com-/ postes ara novament per vn devot seu, re- / sidint en la S. Casa - del Hospital Gene- / ral de S. Creu - de Barcelona. En Barcelona: per JOSEPH LLOPIS, à la Plaça del Angel. Any 1703.

5.- Facsímil 25 x 16 cm de les Cobles del 1617 (2) en full solt, s. a. (fi segle XIX).

6.- Un altre facsímil 13 x 8,5 cm. en Joan B.ta BATLLE Llibreter, Los Goigs a Catalunya (...) Acompanyan a aquesta obra cent facsímils reproduhits de goigs estampats en lo segle XVII, Barcelona, L'Arxiu, 1924, p. 26.

7.- Un altre facsímil 21,5 x 14 cm. en Joan AMADES i Josep COLOMINES: Els Goigs, "Imatgeria Popular Catalana, 3", I, Barcelona, Editorial Orbis, s. a. (1947), p. 34.

8.- El mateix faxsímil en full solt dins la carpeta Els nostres goigs, Aplec de 200 reproduccions en facsímils de goigs dels segles XVII, XVIII i XIX, Barcelona, (Angel Batlle), s. a. (1950).

9.- Un altre facsímil 14 x 9 cm. en tinta verda amb la sobrecàrrega en negra Festividad De La / Invencion De / La Santa Cruz / 1958 en invitació del "Instituto Benéfico de Nuestra Señora de la Esperanza", Imp. Parellada-Baja S. Pedro, 42-Barcelona.

10.- Facsímil 21,5 x 14 cm. de les Cobles del 1661 (6) en AMADES i COLOMINES: Els Goigs, op. cit. (7), I, p. 111.

11.- El mateix facsímil en full solt dins la carpeta Els nostres goigs, op. cit. (8).

12.- Facsímil 13 x 8 cm. de les Cobles del 1703 (4) en Joan Bta. BATLLE Llibreter, Los Goigs a Catalunya en lo segle XVIII, (...) ab un centenar de facsímils (...), Barcelona, Tipografia Catòlica, 1925, p. 109.

13.- Cobles De - La Gloriosa / Santa - Elena, / Patrona, - Y Tutelar / de la Iglesia del - Hospital General / de Santa Creu - de Barcelona. En Barcelona: Per Francisco Surià y Burgada, Estamper, en lo carrer de la Palla, Corondell amb orla com la del goigs.

14.- Id. Peu anterior. Corondell distint de l'orla del goigs.

15.-Id. Barcelona: Per Francisco Surià y Burgada, Estamper, en lo carrer de la Palla.

16.- Id. Barcelona: Per Francisco Surià y Burgada, Estamper del Rey, en lo carrer de la Palla.

17.- Id. Barcelona: Per Francisco Surià y Burgada, Estamper, carrer de la Palla.

18.- Id. Barcelona: Per los Hereus de Surià y Burgada, carrer de la Palla.

19.- Id. (Por Manuel Texero, Puerta Ferrisa.). Corondell amb dues estrelletes.

20.- Id. Peu anterior. Corondell amb una estrelleta.

21.- Id. (Por Manuel Tegero Plaza del Oli año 1821.).

22.- Id. Sense peu. Ornaments: escuts del dret.

23.- Id. Sense peu. Ornaments: escuts capgirats.

24.- Coblas De - amb el restant títol anterior. Sense peu. Ornaments: floreres.

25.- Id. Sense peu. Ornaments: escuts.

26.- Goigs De - amb el restant títol anterior. Imprenta de Manuel Texéro.

27.- Id. Sense peu. Oremus amb el títol en cursiva.

28.- Id. Sense peu. Oremus amb el títol vertical.

29.- Id. Barcelona: Reimpresos por V. Torras, 1845.

30.- Id. amb el canvi Patrona - Sense peu. Orla de fistó.

31.- Id. Sense peu. Orla de greques.

32.- Goigs De - La Gloriosa / Santa - Eléna, / Patrona - Y Tutelar / de la Iglesia del Hos- -pital General de San- / ta Creu de - Barcelona. Barcelona Imprenta de la V. Torras Rambla de los Estudios.

33.- Goigs De La Glorio- - Sa Santa Elena, / Patrona - Y Tutelar / De La Iglesia Del - Hospital General / De Santa Creu - De Barcelona. Barcelona: Imp. de J. Gorgas.--1856.

34.- Id amb el canvi Elena. Llibreria dels sucesors de Font, baixada de la Presó.

35.- Id. Barcelona, Imp. de Torras plaza del Buensuceso n. 2-1872.

36.- Id. Barcelona 1878.- Imp. de los Sucesores de Ramírez y C.a

37.- Id. amb el canvi GLO- - RIOSA Sta. ELENA, / Imprenta y Litografia de los Sucesores de Ramírez y C.a -Barcelona.

38.- Id. en facsímil 13 x 8,5 cm. en invitació Instituto Benéfico de Ntra. Sra. de la Esperanza, 1955, Festividad de la Invención de la Santa Cruz, s. l. (Barcelona), Parellada - Baja San Pedro, 42, int.

39.- Goigs De La Glo- - Riosa Sta. Elena / Patrona - Y Tutelar / De La Iglesia Del - Hospital General / De La Santa Creu - De Barcelona / Sa festa a 18 d'Agost, Imprenta H. Abadal.--Mataró.--Any 1922.

40.- Goigs De Santa Elena / Patrona De La Iglesia Del / Hospital De La Santa Creu De Barcelona Viader De Sant Feliu.

41.- Novenario a la Emperatriz Santa Elena. Abogada para merecer de Dios por medio de la Santa Cruz la salud del alma y toda dolencia del cuerpo particularmente para recibir felizmente el Santo Bautismo los recien nacidos. Cuya imagen se venera en la Iglesia del Santo Hospital General de Santa Cruz en la Ciudad de Barcelona. Con licencia: Barcelona. En la Imprenta de Garriga y Aguasvivas.

42.- "GOZOS. / A la gloriosa Emperatriz Santa / Elena." en Novenario anterior, pp. 25-31.

43.- "Gozos / A La Emperatriz Santa Elena." Oremus acabat en (LAUS DEO). En quatre pàgines soltes sense foliació, mutilada, procedents d'un Novenario no identificat.

44.- "Id." Oremus acabat en LAUS DEO. En Novenario á la Emperatriz Santa Elena, Abogada para merecer de Dios por medio de la Santa Cruz la salud del alma y de toda dolencia del cuerpo y particularmente para recibir felizmente el santo bautismo los recien nacidos. Cuya imágen se venera en la Iglesia del Santo Hospital General de Santa Cruz de la Ciudad de Barcelona. Barcelona. Imprenta de Torras, plaza del Buensuceso, n. 2., pp. 21-24.

45.- "Gozos / A La Emperatriz / Santa Elena" en Novenario y Vida de la Emperátriz Santa Elena, Abogada para merecer de Dios, por medio de la Santa Cruz, la salud del alma y toda dolencia del cuerpo. Cuya imágen se venera en la iglesia del Santo Hospital General de Santa Cruz de la ciudad de Barcelona Manresa: Imprenta y Librería de Luis Roca, pp. 17-42.

46.- "Id." en Vida y Novenario de La Emperatriz Santa Elena Abogada para merecer de Dios, por medio de la Santa Cruz, la salud del alma y toda dolencia del cuerpo. Cuya imagen se venera en la iglesia del Hospital General de la Santa Cruz de Barcelona. Barcelona, Imprenta de la Casa Provincial de Caridad, 1892, pp. 26-31.

47.- "Gozos / A La Emperatriz Santa Elena" en Novena a la Emperatriz Santa Elena Abogada para merecer de Dios, la salud del alma y toda dolencia del cuerpo, y particularmente para recibir felizmente el santo Bautismo los recién nacidos, Libreria de la Vda de Ch. Bouret, París, 1937, pp. 13-16.

48.- "Gozos / A La Emperatriz / Santa Elena" en Oraciones Espirituales / De La Emperatríz Sta ELENA. BARCELONA Imp.- ECONOMICA á cargo de José Antonio Oliveres calle de Templarios núm. 6, Año 1864.

49.- Id. amb el canvi S.TA Barcelona: Imp. ECONOMICA, á cargo de J. Antonio Oliveres, calle de Templarios, núm. 6.--1866.

50.- Id. amb el canvi Sta. ELENA, Barcelona Imp. Económica á cargo de J. A. Oliveres calle de templarios (sic) núm. 6.

51.- Id. amb el canvi Sta. ELENA. Sense peu.

52.- Id. amb el canvi STA. Sense peu.

53.- Id. amb el canvi Sta. ELENA Sense peu.

54.- Gozos a la Emperatriz Santa Elena Imp. M. Launes.- Mora de Ebro.- Tel. 30.

55.- Id. Sense peu.

56.- Goigs Do- - Lorosos / De La Santa - Imatge Del / Sant Christo del Hos- - pital General de Santa / Creu de Barcelona, - los quals se cantan / en la sua santa - Capella. Barcelona: En la Estampa de JOAN PIFERRER, à la Plaça del Angel, any 1734.

57.- Manual de Novells Ardits vulgarment apellat Dietari del Antich Consell Barceloní, Volum Terç, Anys 1478-1533, Barcelona, Excm. Ajuntament Constitucional, 1894, p. 405.

58.- Goigs Do- - Lorosos, op. cit. (56).

59.- Id. Peu amb el canvi Any 1737.

60.- Id. Peu amb el canvi 1739.

61.- Id. Peu sense comes i amb el canvi 1742.

62.- GOIGS DOLOROSOS - de la Santa Imatge del Sant Chris- - to del Hospital General de Santa - Creu de Barcelona, los quals - se cantan en la sua san- - ta Capella. BARCELONA: En la Estampa de Teresa Piferrer Viuda, à la Plassa del Angel. Oremus amb la capletra R en cursiva.

63.- Id. Peu anterior. Oremus amb la capletra R vertical.

64.- Goigs Do- - Lorosos amb el títol citat (56). Barcelona: En la Estampa de TERESA PIFERRER Viuda, à la Plaça del Angel. Estampa adjunta amb indulgència començada "Confraria del Sant Christo de Hospital General de Santa Creu de Barcelona:" Sense peu. L'última línia comença "tenint".

65.- Id. Peu amb el canvi PIFERRER, Viuda à

66.- Id. Peu amb el canvi Teresa Piferrer Viuda, à Estampa adjunta el gravat més corcat i el text com el citat (64).

67.- Id. amb el canvi Hospi- - tal Barcelona: Per THOMAS PIFERRER Estamper del Rey Nre. (sic) Sr. Plaça del Angel. Estampa adjunta amb l'última línia començada "naria".

68.- Id. Peu amb el canvi Ntre.

69.- Goigs Dolorosos De La / Santa Imatge Del Sant Christo Del Hospital / General de Santa Creu de Barcelona, los quals se cantan en la sua / santa Capella.Peu amb el canvi Plaza.

70.- Dues estampes de la "Confraria" citada (64). L'última línia de cadascuna comença "Plenaria".

71.- Id. L'última línia d'una estampa comença "Indulgencia". La de l'altra (l'annexada als goigs 64, 66 i 67) comença "dulgencia".

72.- Goigs Dolorosos - De La Santa Imatge / del SANT CHRISTO del Hospital General - de Santa Creu de Barcelona, los quals se / cantan en la sua - Santa Capella. Sense peu.

73.- Goigs Dolorosos / De La Santa Imatge Del Sant Christo / del Hospital General de Santa Creu de Barcelona, / los quals se cantan en sa santa Capella. En Barcelona: Per Francisco Suriá y Burgada, Estamper del Rey, carrer de la Palla. Orla: dentat ròmbic.

74.- Id. Peu anterior. Orla : trena.

75.- Id. En Barcelona: Per los Hereus de Suriá y Burgada, carrer de la Palla.

76.- Id. En Barcelona: En la Estampa de Agustí Roca, carrer de la Llibreteria.

77.- Id. Peu amb el canvi Roca, al carrer

78.- Goigs / Del / Sant Cristo del Hospital de la Sta. Creu de Barcelona -1925-

79.- El mateix Goigs amb gravat adjunt del Sant Crist de l'Hospital que inclou la Mare de Déu dels Dolors.

80.- El mateix Goigs amb gravat adjunt del Sant Crist de les Animes del Cementiri de l'Hospital (de l'estampa 96).

81.- Facsímils 27 x 16,5 cm. del Goigs estampat per TERESA PIFERRER Viuda i 28 x 18 cm. de la seva estampa adjunta (64). Núm VIII Torrell de Reus (429) Dins la camisa VIII Goigs Facsímils / De La Col.lecció De / Joan Serra I Graupera Barcelona Juny De MCMXVII.

82.- Facsímil 12 x 7,5 cm. de l'estampa del Sant Crist de l'Hospital amb l'última línia començada "Indulgencia" (71) en recordatori Don Josep Ma Simón de Guilleuma / Doctor Oculista / Historiador. Segon aniversari, Barcelona, desembre del 1967.

83.- El mateix facsímil en recordatori MANEL GENOVART BOIXET / Artista Pintor (25-1-1895 - 29-11-1980.

84.- Lamentos De Las - Bendita Almas / Del Purgatorio, Que Se Cantan - En La Capilla Del S. Christo, / edificada en el Cementerio del Hospital General - de S. Cruz de la presente Ciudad de Barcelona, /por los Cofadres de la Cofadria - de dichas pobres, y afligidas Almas, / erigida en la - misma Capilla. BARCELONA: En la Imprenta de FRANCISCO SURIA, Impressor, en la calle de la Paja.

85.- Id. amb els canvis Del Santo Christo, i de Santa Cruz Sense peu.

86.- Id. amb els canvis Cofrades de la Cofradia i pobres y Sense peu.

87.-Dolorosos - Lamentos / De Las Benditas - Almas Del / Purgatorio, que se can- - tan en la Capilla del / Santo Christo del Ce- - menterio del Santo / Hospital General - de Santa Cruz / de Bar- - celona. Barcelona: Por FRANCISCO SURIà, Impressor, en la calle de la Paja. Estampa adjunta amb nota de cultes. BARCELONA: Por FRANCISCO SURIá, Impressor, en la calle de la Paja.

88.- Id. Peu amb el canvi SURIá, Nota a tres línies.

89.- Id. Peu anterior. Nota a dues línies.

90.- Dolorosos - Lamentos / De Las Stas. Almas - Del Purgatorio, / que se cantan en la Ca- - pilla del Santo Christo / del Cementerio del - Hospital General / de Santa Cruz - de Barcelona. En Barcelona: Por Francisco Suriá y Burgada, Impressor, calle de la Paja.

91.- Id. amb el canvi Purgatorio / Peu anterior.

92.- Dolorosos - Lamentos / De Las Benditas amb el títol citat (87-89). Peu anterior. Oremus amb la capiletra F vertical.

93.- Id. Peu anterior. Oremus amb la capiletra F en cursiva. Escuts amb quatre barres.

94.- Id. Escuts amb dues barres. Gravat amb la lluna al costat de Dolorosos. Exemplar amb el peu mutilat.

95.- Id. amb de Bar- tocant el gravat amb la lluna al costat de Lamentos. Peu anterior.

96.- Id. amb de Bar- separat del gravat. Peu anterior. Estampa adjunta amb nota d'indulgències acabada "S. Christo de las Animas del Cementiri del Hospital General de Santa Creu de Barcelona". Barcelona: Per Francisco Suria y Burgada, Estamper, en lo carrer de la Palla.

97.- Id. En Barcelona: Por los herederos de Francisco Suriá y Burgada, calle de la Paja.

98.- Id. amb el canvi - Almas Del Pur- / gatorio, GERONA: Por MIGUEL BRò, Impresor, y Librero, en la calle de las Ballesterías.

99.- Dolorosos - Lamentos / De Las Bendi- - Tas Almas / del Purgatorio, que se - cantan en la Capilla / del Santo Christo del - Cementerio del Santo / Hospital General - de Santa Cruz / de Bar- - celona. Con licencia. BARCELONA: Por JUAN NADAL Impressor, calle de Santa Ana.

100.- Dolorosos - Lamentos amb el títol majoritari (87-89 i 92-97). Barcelona: Por Raymunda Altés, viuda, en la calle de la Librería.

101.- Id. amb el canvi Genral (sic). En Barcelona: Por Antonio Sastres, Impressor, calle de la Libreria. Estampa adjunta amb la nota d'indulgències i un gravat que imita el de l'edició Suriá (96). Barcelona: Per Anton Sastres, Estamper, carrer de la Libreteria.

102.- Dolorosos - Lamentos / De Las Ben- - Ditas Almas / del Purgatorio, que - se cantan en la Ca- / pilla del Sto. Christo - del Cementerio del / Sto. Hospital Ge- - neral de Santa / Cruz de Bar- - celona. Barcelona: En la Officina de MANUEL TEXERO, en la Rambla, frente San Joseph.

103.- Dolorosos - Lamentos / De Las Benditas - Almas Del Purgatorio, / que se cantan en la - Capilla del Sto. Christo / del Cementerio del - Santo Hospital Gene- / ral de Sta. Cruz de Bar- - celona. Barcelona: En la Imprenta de la Viuda Sastres Calle de la Boquería.

104.- Id. amb el canvi Cruz - de Barcelona. Peu anterior.

105.- Id. amb el canvi Benditas Al- - Mas Barcelona: En la Oficina de Manuel Tegero, Plaza del Oli N. 8. Año de 1820.

106.- Id. amb el canvi Cristo Barcelona: En la imprenta de J. MAYOL Y C.a calle de Escudillers N.o 3, año 1825.

107.- Id. amb el canvi Purgatorio / Barcelona: Reimpreso por los Hermanos Torras en la Plaza Nueva. Julio de 1832.

108.- Dolorosos - Lamentos / De Las Benditas Al- - Mas Del Purgatorio/ Que Se Cantan En La Capi- - Lla Del Santo Cristo Del / Cementerio Del Santo - Hospital General De / Santa Cruz - De Barcelona. Ab llicencia. Barcelona: Imprenta de los Herederos de la Viuda Pla, calle Cotoners. Setiembre 1832.

109.- Id. Barcelona: Imprenta de José Rubió calle de la Libreteria, año 1844.

110.- Solemnes - Cultos / Que En El Cementerio Nombrado Corralet, / Y En El Dia En La Iglesia Del Hospital General De Esta Ciudad, / (Por El Cumple-Años De Su Ereccion) / Tributa La Pia Union De Devotos Del Ss. Rosario Y Cofradía De Las Almas / A Jesus Crucificado Y A Su Madre Dolorida Al Pié De La Cruz / en el dia 2 de Julio de 1848. Sense peu.

111.- Solemne Fiesta Y Octavario, / Con Que La Ilustre Y Venerable Congregacion / De Jesus, Maria, José Y Sagrado Corazon De Jesus / Obsequia / Al Señor Sacramentado / En La Iglesia Del Santo Hospital General De Esta Ciudad, / En El Presente Año 1831. Imprenta De Los Herederos De La Viuda Pla.

112.- Solemne Fiesta Y Octavario / Con Que La Ilustre Y Venerable Congregación / Jesús, María, José Y Sagrado Corazón De Jesús / Obsequia Al Señor Sacramentado / En La Iglesia Del Santo Hospital De Esta Ciudad, En El Presente Año 1896. TIPOGRAFIA TERESIANA, Elisabets, 11.- Barcelona.

113.- Sumario De Las - Indulgencias / que con la Bula de la - Santa Cruzada, ga- / nan los Cofrades de la - Cofradía de las Almas / de la Iglesia del - Hospital General / de Bar- - celona. Sense peu.

114.- Dolorosos - Sentiments / De - Las / Santas Animas - Del Purgatori. Sense peu.

115.- Letrillas Pera Cantar En Lo Novenari / Que / En La Iglesia Del Hospital De Santa Creu Dedica A Jesus Crucificat / Y En Sufragi Dels Fiels Difunts / La Confraría Del Sant Cristo Del Corralet. Barcelona.- Imp. de Tomás Gorchs.- 1857.

116.- Id. Barcelona: Imp. de Tomás Gorchs.- 1862.

117.- Id. amb el canvi Confraria. Peu amb el canvi 1864.

118.- Id. amb el canvi Jesús Barcelona: Imp. de la V. Torras-1866.

119.- Letrillas Pera Cantarse En Lo Novenari / Que En La / Iglesia Del Hospital De Santa Creu Dedica A Jesus Crucificat / Y En Sufragi Dels Fiels Difunts / La Confraría Del Sant Cristo Del Corralet. Barcelona. Imp, de Frederich Martí y Cantó, Montjuich del Carme, 6. 1872.

120.- Id. Imp. de Victor Berdós, Magdalenas, 28.

121.- Goigs Del Glorios Sant Pons, / Bisbe, Y Martyr, Advocat Contra Las Xinxas, / que se venera en la Iglesia del Hospital general de Santa Creu de Barcelona. Barcelona: En la Estampa de RAYMUNDA ALTÉS, Viuda, à la Llibreteria.

122.- Id. Barcelona: En la Estampa de RAYMUNDA ALTèS, Viuda, en la Llibreteria.

123.- Id. amb el canvi Sant Ponts, (sic). Peu anterior.

124.- Id. Barcelona: En la Estampa de Raymunda Altés, Viuda, en la Llibretería.

125.- Id. amb el canvi S. Pons, Barcelona: En la Estampa de Raymunda Altés, viuda, en la Llibreteria.

126.- Id. amb el canvi Sant Pons, Barcelona: En la Imprenta de Raymunda Altés, Viuda, en la Liberia (sic).

127.- Goigs Del Glorios Bisbe Y Martir / Sant Pons, / Advocat Contra Las Xinxas, / que se venera en la Iglesia del Hospital General de Santa Creu de Barcelona. Barcelona: Per BERNAT PLA, Estamper, al carrer dels Cotoners.

128.- Id. En Barcelona: Per Francisco Suriá y Burgada, Estamper, en lo carrer de la Palla. Orla: trena.

129.- Id. Peu anterior. Orla: hèlix amb una aspa als quatre segments.

130.- Id. Peu anterior. Orla: hèlix amb una aspa en els segments verticals. Oremus amb la primera línia acabada "in-".

131.- Id. Peu anterior. Orla anterior. Oremus amb la primera línia acabada "colimus:".

132.- Id. Peu anterior. Orla: dentat triangular.

133.- Id. Peu anterior. Orla: floretes en fila índia.

134.- Id. Barcelona: Per Francisco Suriá y Burgada, Estampér, en lo carrer de la Palla.

135.- Id. Barcelona: Per Francisco Suriá y Burgada, Estamper, carrer de la Palla.

136.- Id. En Barcelona: Per los Hereus de Suriá y Burgada, en lo carrer de la Palla.

137.- Goigs Del Glorios Bisbe Y Martir / Sant Pons/ Advocát contra las xinxas, que se venera en la Iglesia del Hospital General de Barcelona. Barcelona: Per Francisco Suriá y Burgada, Estamper, carrer de la Palla.

138.- Id. amb el canvi Gloriós. En Barcelona: Per los Hereus de Suriá y Burgada, en lo carrer de la Palla.

139.- Id. Barcelona: Per Manuel Texero, Porta Ferrisa.

140.- Id. Sense peu.

141.- Goigs Del Glorios Bisbe Y Martir Sant Pons, / Advocát contra las Xinxas, que se venera en la Iglesia del Hospital / General de Santa Creu de Barcelona. Sense peu.

142.- Goigs Del Gloriós - Bisbe Y Mártir / Sant - Pons, / Advocat Contra - Las Xinxas, / que se venera en la Iglesia - del Hospital General de / Santa Creu - de Barcelona. Barcelona: Reimpresos per Valenti Torras, rambla dels Estudis. 1845.

143.- Id. Barcelona: Imp. de la Viuda Torras, rambla dels Estudis.

144.- Goigs Del Gloriós Bisbe Y Mártir Sant Pons, / Advocat Contra Las Xinxas, / que se venera en la Iglesia del Hospital General de Santa Creu de Barcelona. Barcelona: Imprenta de la V. Torras, plaza del Buensuceso, n.o 2. = 1865.

145.- Id. amb el canvi iglesia Barcelona Imprenta de Torras Buensuceso nùm 2.

146.- Id. amb el canvi Pons. Barcelona: Imp. de Torras plaza del Buensuceso

147.- Goigs del gloriós Bisbe y mártir Sant Pons. / Advocat Contra Las Xinxas, / que se venera en la Iglesia del Hospital General de Santa Creu de Barcelona. Estampa de G. Susany. = Diputació 186, Barcelona.

148.- Goigs Del Gloriós Bisbe Y Mártir Sant Pons / Advocat Contra Las Xinxas / que se venera en la iglesia del Hospital general de Santa Creu de Barcelona. Barcelona: Imp. dels Heréus de la V. Pla, Princesa, 8.- 1903.

149.- Goigs Del Gloriós Bisbe Y Mártir Sant Pons / Advocat Contra Las Xinxas / Que Se Venera En La Iglesia Del Hospital General De Santa Creu De Barcelona Estampa de F. Altés, carrer dels Angels, 22 y 24.- Barcelona.

150.- Id. amb els canvis Martir i Que'S Peu anterior començat 2244.- Estampa.

151.- Id. Sense peu. Orla: tres rectes.

152.- Id. Sense peu. Orla: capolls.

153.- Goigs del Gloriós Bisbe y Mártir Sant Pons / Advocat contra las xinxas / Que's venera en la Iglesia del Hospital General de Santa Creu de Barcelona Sense peu.

154.- Goigs Del Gloriós Bisbe Y Martir Sant Pons / amb el restant títol anterior. Imprenta particular del Institut Mental de la Santa Creu. Orla inferior amb quatre crestes.

155.- Id. Peu anterior. Orla inferior amb tres crestes.

156.- Goigs Del Gloriós Bisbe I Martir Sant Pons / Advocat Contra Las Xinxes / Que es venera en l'Església del Hospital General de Santa Creu de Barcelona Peu anterior.

157.- Id. amb el canvi Y Mártir Imp. A. Estrany:: Fresser, 74.

158.- Sant Pons, Bisbe Y Martir / Se venera en la Iglesia del Hospital de la / Santa Creu de Barcelona Imprenta particular del Institut Mental de la Santa Creu.

159.- Id. amb el canvi Hospital / de la Santa Peu anterior.

160.- Facsímil 28,5 x 18,5 cm. del Goigs de la Imprenta de Torras (145), sense el peu. Al verso: "La Fira De Sant Ponç" i "La Feria De San Poncio". En plana adjunta el menú de la "XI Cena Anual / Sociedad Catalana de Cirugía / Hospital De La Santa Cruz / Barcelona, 18 Octubre 1973". Al verso: VILAPLANA

161.- Facsímil 18 x 11,5 cm. del Goigs reimprès el 1845 (142) en David GRIÑO I GARRIGA, La Fira de Sant Ponç una tradició bimilenària, s. l. (Barcelona), Pia Unió de Sant Ponç i Cercle d'Estudis (...) del Raval, 1981, p. 11.

162.- GRIÑO I GARRIGA, op. cit., p. 10.

163.- Goigs del gloriós Sant Ponç, Bisbe i Màrtir / Venerat a l'església parroquial de Sant Agustí de Barcelona 1931.- Imprenta de la Casa P. de Caritat.- Barcelona.

164.- Id. amb el canvi Agustí, de 1934.- ROSELL: Carme, 65. Barcelona

165.- Id. 1936. - IVERN. - Carmen, 65

166.- Goigs Del Gloriós Sant Ponç, Bisbe I Màrtir / Venerat a l'església parroquial de Sant Agustí, de Barcelona IVERN IMPRESSOR, Carme, 65, Barcelona 13574

167.- El mateix Goigs amb distint peu: IVERN IMPRESOR, Carmen, 65. BARCELONA 13574 Publicación de los "Amigos de lo Gozos". - Núm. 103.- Edición especial. S. a. (1940).

168.- El mateix Goigs amb el peu transposat: Publicación (...) especial. IVERN (...) 13574

169.- Facsímil 19 x 13 cm. del Goigs imprès el 1936 (165), sense el peu d'impremta i amb el peu "Goigs A Sant Ponç, Patró Dels Herbolaris". En la cartolina plagada: A vos i als vostres Bon Nadal i feliç Any - Nou Especialidades vegetales "David" i Productos botánicos "Farran", Barcelona, s. a. (1946).

170.- El mateix facsímil i peu en el full plegat Especialidades vegetales DAVID y Productos Botánicos FARRAN, Barcelona, Festividad de San Poncio, 11 mayo 1947

171.- El mateix facsímil amb el peu "Goigs De Sant Ponç, Patró dels Herbolaris" en el fullet A vos i als vostres Bon Nadal i feliç Any Nou, Especialidades vegetales "DAVID" Productos botánicos "FARRAN", Barcelona, s. a. (1947), p. (2).

172.- Goigs De Sant Ponç / BISBE i MARTIR / Venerat a la seva capella de l'església parroquial de Sant Agustí, / i antigament a la de l'Hospital General de la Santa Creu. Lletra popular. Al verso: Música del mestre Agustí Hernández Oliva. En el colofó: "Conservatorio De Las Artes Del Libro", Barcelona, 10 de maig de 1961.

173.- Gravat del Goigs anterior. Al verso: Sant Ponç / Bisbe I Martir / Patro Dels Herbolaris / I Apicultors. Parroquia De Sant Agustí - Barcelona.

174.- Goigs al gloriòs / SANT PONÇ / Patró dels/ Herbolaris / i dels/ Estanquers Gravat A. Ollé Pinell. Lletra popular arranjada per Torrell de Reus (sic). Música mestre Agustí Hernández Oliva. 1.a Edició Revista de Badalona Maig 1981 Al verso un anunci comercial. En "Revista de Badalona" número extra (2.271), 9 de maig de 1981, p. (11).

175.- El mateix Goigs en full solt i amb distint peu: 1.a Edició Revista de Badalona 1981 Impremta Novell 2.a Edició 1987 - Ofrena de l'Exp. de Tabacs de Badalona 2 (,) Gener de 1987.

176.- Los Hermanos del Hospital de la Santa Cruz por un Hermano de la Caridad, Barcelona, Librería Casulleras, 1935, p. 82.

177.- Cobles A La Piadosa Imatge / De La Mare De Deu Dels Pobres Malats (sic), / en la habitació dels Germans de la Charitat del Hospital / General de Santa Creu de la Ciutat de Barcelona. Barcelona: Per CARLOS GIBERT Y TUTO, Estamper y Llibreter. añ 1791.

178.- Id. amb els canvis A (amb accent greu) i Malalts, Sense peu.

179.- Id. amb el canvi Caritat, Imprenta de la V. Torras plaza del Buensuceso n. 2. 1859.

180.- Id. amb els canvis Imátge (i) Charitat / del Hospital General. Imp. de la V. Torras plaza del Bonsucces núm. 2.

181.- Cobles / A La Piadosa Imatge De La Mare De Deu Dels Pobres Malalts / en la habitació dels Germans de la Caritat del Hospital General / de Santa Creu, de la ciutat de Barcelona. Tipografía Hispano-Americana, Dou, 3 Barcelona. = Marzo de 1884.

182.- "Els Deu Fundadors Als Peus De La Moreneta" en Tercer Cinquantenari / De La Fundació Dels / Germans De La S.ta Creu. Targetó a quatre pàgines. 1.a: Gravat i títol; 2.a: "Idea De La Fundació (...)"; 3.a i 4.a: programes de cultes. Barcelona, abril de 1934., 15700- IMP. ALTES.

183.- Goigs de la - Mare de Déu / dels Pobres - Malalts / Venerada en una- Capelleta de la / Sala del Servei - de l'Hospital de / la Santa Creu - de Barcelona. Torrell de Reus, edit. <144>. Al verso: "Tradició / De La Invenció De La Imatge De La / Mare De Déu Dels Pobres Malalts / De L'Hospital De Barcelona", títol de la col.lecció i N.º 57. Dins la camisa Joan AMADES, GOIGS / d'imatges de la Mare de Déu / trobades / en la noble ciutat de Barcelona / Aplegats i comentats per, amb dipòsit legal del 1959.

184.- Francesc MARTI, "Lamentos dels pobres (..)" en el Ms. núm. 28 de la Biblioteca de Catalunya, segons Antoni COMAS, Història de la Literatura Catalana, vol. IV, Esplugues de Llobregat - Barcelona, Edicions Ariel, 1972, pp. 717-718.

185.- Lamentos Dels Pobres, Y Malalts Del Hospital General De Santa Creu de Barcelona, / implorant dels Faels Christians alivio en sas necesitáts. Barcelona: En la Estampa de Eulalia Piferrer Viuda, Estampera del Rey nostre Senyor, Plaça del Angel.

186.- Id. amb el canvi necesitats. Barcelona: En la Estampa de la Viuda Sastres, Carrer de la Boquería.

187.- Gozos Que Se Cantan En El Oratorio / de los Hermanos Enfermeros del Hospital General de Santa Cruz de la Ciudad / de Barcelona, en honor y gloria / De San Juan De Dios, / Su Abogado Y Protector. Barcelona: Por Francisco Suriá y Burgada, Impresor de S. M. calle de la Paja.

188.- Gozos Que - Se Cantan / En La Iglesia Del - Santo Hospital / de Sta. Cruz de la Ciudad - de Vich, en honor y gloria / De S. Juan - De Dios, / Su Abogado - Y Protector. Vich: Por Ignacio Valls Impresor Plaza de la Merced. año 1818.

189.- Gozos En Alabanza Del Glorioso Patriarca / San Juan De Dios Padre Y Fundador, De La Religion De La Hospitalidád / de Pobres enfermos, que se cantan en la Capilla de los Hermanos del Hospital General / de la Ciudad de Barcelona. Barcelona: En la Imprenta de Pedro Maimó, calle de Santo Domingo año 1829.

190.- Gozos En Alabanza De S. Juan De Dios Confesor / Padre Y Fundador De La Religion De La Hospitalidad De Pobres Enfermos. / Su fiesta á - 8 de Marzo. Imprenta de la V. Torras plaza del Buensuceso n. 2.

191.- Id. amb el canvi Padre y fundador de la religion de la hospitalidad de pobres enfermos. Imprenta de la V. Torras plaza del Buensuceso. 2.

192.- Gozos En Alabanza Del Glorioso / Patriarca San Juan De Dios Padre Y Fundador De La Religion / de la Hospitalidad de pobres enfermos, que se cantan en la capilla de los Hermanos del Hospital General / de la ciudad de Barcelona. S Gervasio: Imp. de Torras calle de S. Eusebio n. 24.

193.- Gozos En Alabanza / Del Glorioso / Patriarca San Juan de Dios / Padre Y Fundador / de la Religión de la Hospitalidad de pobres enfermos / Que Se Cantan / En La Capilla De Los Hermanos Del Hospital General / De La Ciudad De Barcelona. Sense peu.

194.- Gozos en alabanza - del glorios Patriarca / SAN JUAN de DIOS - PADRE y FUNDADOR. Sense peu.

195.- GOZOS / Al glorioso SAN JUAN DE DIOS, Fundador / Tema del Belén que presentan los "OBRADORES LLUCH", en la Navidad de 1946. (Transcripción de una publicación de 1829), Navidad 1946, Obradores Lluch, ECO.- GRAL. SANJURJO, 88.- HOSPITALET.

196.- Sumario De Las Indulgencias Y Gracias Espirituales / Que Gozan Los Cofadres, Y - Cofadresas De La V. Pia Union / Del Sagrado Co- - Razon De Jesus, / Y Sagrada Familia - Jesus Maria Y Joseph; / INSTITUIDA EN LA IGLESIA DEL Sto. - Hospital General De Esta Ciudad. / Concedidas por varios Arzobispos - y Obispos de España. Sense peu.

197.- Sumario De Las Indulgencias Y Gracis Espirituales / Que Gozan Los Congregantes - De La Ilustre Y Venerable / Congregacion De Je- - Sus, Maria Y Joseph; / Y Del Sagrado - Corazon De Jesus, / INSTITUIDA EN LA IGLESIA DEL Sto. - Hospital General De Santa Cruz / De Esta Ciudad - De Barcelona; / Y unida á la Cofadría de Santa - Maria ad Pineam de Roma. Sense peu.

198.- Al Sacratissim Cor De Jesus / Lletra Sagrada, / Que La Congregació De Jesus, Maria, Joseph Y Sagrat Cor De Jesus / Canta En La Iglesia Del Sant Hospital. Barcelona: En la Imprenta dels Hereus de la Viuda Pla, carrer dels Cotoners. Any 1830.

199.- Fortià SOLA Prev., "La Congregació del Sagrat Cor de Jesús de l'Hospital de la Santa Creu, primera de Barcelona", en Lo Missatger del Sagrat Cor de Jesús, Any XXXVII, Núm. 456, Juny 1929, p. 284.

200.- Al Sacratissim Cor De Jesus / Lletra Sagrada, / Que En Son Obsequi Canta La Congragació De Jesus, Maria, Joseph Y Sagrat / Cor De Jesus En Los Quarts Diumenges En La Iglesia Del Sant Hospital. En la estampa dels Hereus de la Viuda Pla, als Cotoners. 1838.

201.- Id. amb els canvis Sagratissim (i) Joseph, y Barcelona: Estampa dels Hereus de la V. Pla. 1846.

202.- El mateix Goigs sense peu d'impremta.

203.- Id. amb els canvis Sacratissim (i) Cánta La Congregacio Barcelona. Estampa dels Hereus de la V. Pla, carrer dels Cotoners. 1850.

204.- Al Divinissim Cor De Jesus / Lletra Sagrada, / Que En Obsequi Canta La Congregació / De Jesus, Maria, Joseph, - Y Sagrat Cor De Jesus, / En Los Quarts Diumenges En - La Iglesia Del Sant Hospital / De Santa Creu, - En Barcelona, Barcelona: Estampa dels Hereus de la V. Pla, carrer de la Princesa. 1863.

205.- Solemne Fiesta del 1896, op. cit. (112).

206.- Gozos En Alabansa (sic) Del Beato Juan Grande Conf. / De La Ordn (sic) Hospitalaria De San Juan De Dios. / Su fiesta á - 3 de Junio. Impr. de la V. Torras plaza del Buensuceso n. 2.

207.- Id. amb el canvi Confesor. / De La Orden Barcelona. Imp. de la V. Torras plaza del Buensuceso.

208.- Goigs En Llahor Del Patriarca Sant Francesch, / Venerat Per Sos Fills De La Tercera Orde En La Iglesia Del Hospital De Santa Creu, De La Ciutat De Barcelona. Signat P(au). P(arassols). -1889. TIPOGRAFIA CATOLICA, Pi, 5, Barcelona.- 1889.

209.- Goigs En - Llahor Del / Patriarca - St. Francesch / Venerat Per Sos Fills - De La Tercera Ordre / en la Església del Hos- - pital de la Santa Creu / de la Ciutat - de Barcelona. Signat P. P.- 1889. L'ARXIU.- Llibrería de J. Batlle. Vía Diagonal, 442.- Barcelona. Tip. Católica, Pi, 5.- Barcelona. 1924.

210.- Estampa del "S. Christo de las Animas" adjunta als Dolorosos - Lamentos, op. cit. (87).

211.- Santo Cristo / Del Corralet, / venerado desde muchos siglos en el Hospital de Santa Cruz de Barcelona. Barcelona: Imp. de Tomás Gorchs.- 1864.

212.- Solemnes - Cultos / Que En El Cementerio - Nombrado Corralét / Del Hospital Gene- - Ral De Esta Ciudad / (Por El cumple Años De Su Ereccion) / Tributa La Pia-Union De Devotos Del Smo. Rosario Y Cofadría De Las Almas / A Jesus Crucificado Y A Su Madre Adolorida Al Pie De La Cruz / En El Dia 4 De Julio De 1830. Barcelona: Por J. Mayol, calle del Vidrio.

213.- Solemnes - Cultos / Que en la iglesia del Hospital de la Santa Cruz de esta ciudad / Tributa La Pía Unión De Devotos del Santísimo Rosario Y Cofradía De Las Almas / A Jesús Crucificado (Santo Cristo Del Corralet) / Y A Su Madre Dolorida Al Pie De La Cruz / el dia 4 de julio de 1897 Imp. de la Casa Provincial de Caridad

214.- Id. amb el canvi 7 de julio de 1901. Peu anterior.

215.- Goigs Del Sant Cristo Del Corralet / Del Hospital De La Sta. Creu De Barcelona -1925-.

216.- El mateix Goigs amb gravat adjunt d'un altar barroc del sant Crist, amb Maria, Joan i la Magdalena.

217.- Joan AMADES i Josep COLOMINES, Imatgeria Religiosa, Col.lecció de boixos populars de Catalunya I, Barcelona, Impremta Rubiralta, 1947, pp. V i 5.

218.- "Himno De Los Hermanos / De La / Caridad De La Santa Cruz" en Manual de los actos de piedad que practican los Hermanos de la Caridad de la Santa Cruz, Barcelona, Editorial Políglota, 1929, p. 286.

219.- Imatge De Nostra Senyora De Bethlem / Que'S Venera En La Montanya De Collcerola, En La Casa Propietat Del Hospital / De La Santa Creu De Barcelona TIP. CATOLICA, Pi, 5, Barcelona.- 1894.

220.- Goigs A La - Devota / Imatge de Nos- tra Senyora de / Bethlèm, col - locada en la / Montanya de - Collcerola. BARCELONA: En la Estampa dels Hereus de Joseph Giralt, Estamper, en la Plaça Nova.

221.- Goigs A La - Devota / Imatge De Nostra - Senyora De Beth- / lém, collocada en la - Montanya de Collcerola. BARCELONA: Per JOSEPH ALTéS Estamper, y Llibreter en la Llibreteria.

222.- Goigs A La Devota Imatge De N. S. De Bethlem, / collocada en la Montanya de Collcerola. En Barcelona: Per Francisco Suriá y Burgada, Estamper, en lo carrer de la Palla. Oremus amb la capiletra D vertical.

223.- Id. Peu anterior. Oremus amb la capiletra D en cursiva.

224.- Goigs A La Devota Imatge / De Nostra Senyora De Bethlem, / Collocada En La Montanya De Collcerola. Barcelona: En la Estampa de Manuel Texèro, en la Rambla.

225.- Goigs A La Devota Imatge / De Nostra - Senyora / De Bet = - Hlem, / Collocada En - La Montanya / De Coll- - Cerola. Barcelona: En la Estampa de Manuel Texéro, Porta Ferrisa.

226.- Id. amb el canvi Bet- Barcelona: Imprenta de Garriga y Aguasvivas.

227.- Id. amb el canvi A (amb accent agut), - Barcelona: Imprenta de Narciso Ramirez.

228.- Goigs A La Devota Imatge / De Nostra Senyora De Bethlem, / Collocada En La Montanya De Collcerola. Barcelona: Imprenta de la V. Torras plaza del Buensuceso, n.º 2. = 1865.

229.- Id. amb el canvi A(amb accent agut), accentuada, Barcelona: Imprenta de la V. Torras.

230.- Id. Barcelona Imp de Torras plaza del Buensuceso n. 2 - 1871.

231.- Id. Barcelona Imp. de Torras plassa del Bonsuccés n. 2.

232.- Id. amb el canvi Col-locada S. Gervasi: Imp. de Torras, carre de S. Eusebi núm. 24.

233.- Id. amb el canvi Señora (sic) San Gervasi Imp. de Torras, carrè de S. Eusebi núm. 6. 1882.

234.- Id. amb el canvi Senyora de Bethlem. / S. Gervasi: Imp. de Torras carré de S. Eusebi núm. 6.

235.- Facsímil 23 x 15 cm. del Goigs de l'Estampa Hereus Giralt (221) en Joan AMADES, El Pessebre, Barcelona, Les belles edicions, s. a. (1946), p. 65.

236.- El mateix facsímil en full solt dins la camisa Col.lecció / De / Nou Goigs / Nadalencs, Tobella, s. d. (Barcelona, 1947).

237.- Un altre facsímil 18 x 12 cm. en Ilustre Cofradia de San Magín, màrtir, Circular N. 5, Diciembre 1962, s. l. (Barcelona), p. 19.

238.- El mateix facsímil en nadala Amics Dels Goigs, Barcelona, 1970, Torrell de Reus (531).

239.- Goigs A Nostra Senyora de Betlem / de la muntanya de Collserola (fragment) Torrell de Reus (302) Amb gravat dels Goigs de les edicions Suriá (222-223) i deu versos. Al verso felicita Francesc Ribas Pontí. Barcelona, desembre de 1979.

240. Goigs de Ntra. Sra. de Bethlem, en la montanya de Collserola. Col.lecció Josep Roig Puñed Amb gravat dels Goigs de l'edició Garriga y Aguasvivas (236) i la primera cobla transcrita. Al verso: Parroquial Basílica de Santa Maria del Mar, Mes de Maria, Dia 21, Llibreria pontifícia "H. Vda. Pla" - Fontanella, 13 - Barcelona

241.- Goigs En Llahor / De Nostra Senyora De Betlém / que's venera / en la Montanya de Collcerola, prop de Barcelona, Imp. De M. Berdós, Molas, 31.- Barcelona.

242.- Goigs en llaor - de la Mare / de Déu de - Betlem / venerada en la seva - ermita del peu de - La Muntanya de - Collcerola, anome- / nada avui Tibidabo, Torrell de Reus, edit. <88>. Al verso: "Tradició / De La Invenció I Dels Miracles Obrats Per La / Mare De Déu De / Betlem / De La Muntanya De Collcerola", títol de la col.lecció i Nº. 15 Dins la camisa AMADES, Goigs d'imatges, op. cit. (183).

243.- Doctor Don Joseph Ignasi de QUINTANA et al., Constitucions, que dehuen observarse en la Iglesia, y Hospital General de Santa Creu de Barcelona; fetas y firmadas per la Molt Illustre Administració en lo any 1756: essent Administradors los Senyors, Barcelona: En la Estampa de Francisco Suriá, Estamper, y Llibreter, en lo carrer de la Palla, p. 24.

244.- Goigs De Ntra. Senyora Del Roser. Barcelona: Per Francisco Suriá, Estamper, en lo carrer de la Palla.

245.- Goigs De Nostra Senyora / Del Roser, / Que Se Cantan En La Quaresma. Peu anterior.

246.- Goigs De - Nostra / Senyora - Del Roser, / que se cantan - en lo Advent. Peu anterior.

247.- Goigs / De / Nostra Senyora Del Roser. Sense peu.

248.- Coplas / En Alabanza De / Nuestra Señora Del Rosario. Sense peu.

249.- Solemnes Cultos / Que En El Cementerio Nombrado Corralét / Del Santo Hospital Hospital General De Esta Ciudad,. / (Por el Cumple Años De Su Ereccion) / Consagra A Su Gran Patrona / Nuestra Señora De Los Dolores, / La Pia-Union De Devotos Del Ss. Rosario / En El Mes De Julio De 1807. Sense peu.

250.- Goigs de Nostra Senyora dels Dolors, Molt Devots. Barcelona: Per Francisco Suriá y Burgada, en lo carrer de la Palla.

251.- Goigs Molt Devots / De Nostra Senyora Dels Dolors. Barcelona: En la Estampa de Manuel Texéro, en la Rambla, devant Sant Joseph.

252.- Goigs Molt Devots De María Santíssima dels Dolors. Barcelona: Imp. de la V. Torras plaza del Buensuceso núm. 2.

253.- Solemne fiesta del 1896, op. cit. (112).

254.- Solemnes Cultos / Que En El Cementerio Nombrado Corralét / Del Hospital General De Esta Ciudad / (Por El Cumple-Años De Su Ereccion) / Tributa La Pia-Union De Devotos Del Ss. Rosario Y Cofadría De Las Almas / A Jesus Crucificado Y A Su Madre Adolorida Al Pié De La Cruz / En El Dia 5 De Julio De 1835. Imprenta de los Herederos de la Viuda Pla.

255.- Solemnes Cultos del 1848, op. cit. (110).

256.- Solemnes - Cultos. / Que En La Iglesia Del Hospital General De Esta Ciudad, / (Por El Cumple Años De Su Ereccion Y Bajo La Advocacion Del Cementerio Del Corralet,) / Tributa La Pia Union De Devotos Del Ss. Rosario Y Cofradía De Las Almas, / A Jesus Crucificado Y A Su Madre Dolorida Al Pié De La Cruz. / el dia 6 de Julio de 1862. Barcelona.- Imp. de Manuel Saurí.

257.- Diario de Barcelona, 9 Agosto 1884, p. 9399.

258.- Id., 12 julio 1884, p. 8403. Id., 13 setiembre 1884, p. 10615. Id., 10 enero 1885, p. 413.

259.- Id., 9 agosto 1884, p. 9399. Id., 8 noviembre 1884, p. 10666.

260.- Gozos en Alabanza / Del Angélico Jóven / San Luis Gonzaga, / Espejo De Castidad Y Protector De La Juventud. Barcelona: Imp. de los H. de la V. Pla, calle de la Princesa.

261.- Himne A San Lluís (CANTICH 49). Llib y Tip. católica, Pi, 5, Barcelona - 1 Pta. cent. y 8 mil. - Música de J. García Robles, á 15 cénts.

262.- Diario de Barcelona, 12 Setiembre 1885, p. 10666.

263.- Enrique GRAU, Pbro, Instància demanant l'aprovació dels estatuts de les Lluïses de l'església de l'Hospital, Barcelona 19 enero 1882. Al verso: resposta afirmativa del Bisbe, Barcelona 21 enero 1882.

264.- Diario de Barcelona, 1 Agosto 1884, p. 9122. Id., 2 Agosto 1885, p. 9166. a

265.- Coblas A Nostra Senyora Dels Angels / Anomenada De Porciuncula / Per La Capella Ahont Per Intercessió Sua Fou Concedida De Cristo Nostre Senyor Al Seráfich Pare Sant Francesch / La Indulgencia Plenaria: Y Ara Se Guanya En Totas Las Iglesias De La Religió Seráfica A 2 De Agost. Barcelona: Estampa dels Hereus de la V. Pla, carrer de la Princesa, 1883.

266.- "Goigs de l'Inmaculada" en el full plegat Iglesia del Hospital de Santa Creu, "Solemnes Cultes", Barcelona, Desembre de 1910. Tip. Altés, Angeles, 22 y 24.- Barcelona. p. (4).

267.- "Cant A La Verge / per a cantarlo durant la professó" en el full plegat Solemnes Cultes que a la Verge Maria en el misteri de la seva Immaculada Concepció, dedica la Venerable Ordre Tercera del Pare S. Francesc establerta en l'Hospital de Santa Creu. Barcelona - any 1913. Tip. J. Tatjé. Arenys De Mar. Telef. 232. p. (4).

268.- Gozos Al - Gloriosísimo / Patriarca - Y Esposo De María / San José. Barcelona: Tip. de los H. de la V. Pla, Princesa, 8.- 1911. Ultima edició barcelonina.

269.- "Gozos En Elogio / del Arcangel San Rafael, / para todos los Enfermos, / que imploran su / favor." en Novena del glorioso Principe y sagrado Arcangel S. Rafael. Medico, y Medicina de los dolientes, Guia, y defensor de los caminantes, Abogado, y Protector de los pretendientes, y Consuelo, y alivio de los afligidos. Impressa en Madrid, y reimpressa en Barcelona, en casa de Joseph Texidò; Impressor del Rey N. Sr. Año 1721. Pp. 33-37.

270.- GOIGS DEL - GLORIOS / Apostol Sant Pau - Advocat contra / tot mal de - Espalma (sic). Estampats: En Barcelona en caia (sic) Vicens Surià, al carrer de la Palla.

271.- "Goigs A Llaor / De Sant Pau, Apostol" en Josep M. ROVIRA ARTIGUES, Els "Goigs" de Josep M. Rovira Artigues seguits de llur bibliografia, Barcelona, Torrell de Reus editor, 1964, pp. 81-86.

272.- "Goigs A Llaor De Sant Pau, Apòstol / Que Es Venera A La Capella De - L'Antiga Casa De Convalescència / Avui De La Biblioteca Central De La - Diputació Provincial De Barcelona", Lletra: J. M. Rovira Artigues, Xilografies: Ollé Pinell, Música: Mn. F. de P. Baldelló prev, en Goigs A Llaor / De Sant Pau, Apòstol / Que Es Venera / A La Capella De L'Antiga Casa De Convalescència / Avui De La Biblioteca Central / De La Diputació Provincial De Barcelona / Edició Commemrativa / del XIXè Centenari de la vinguda de Sant Pau a Espanya / i del / Cinquantè Aniversari De La Biblioteca / (1914-1964) / (Antiga Biblioteca de Catalunya). Barcelona 1964, Altés, S. L., Torrell de Reus, Editor (334) A quatre pp.: portada , música, "Goigs" i notícia.

273.- Goigs A Llaor De / Sant Pau Apòstol / Que Es Venera A La Capella / De L'Antiga Casa De Convalescència / Avui De La Biblioteca De Catalunya / La Seva Festa: 25 De Gener Dibuix: Maria de la Pau Garcia-Borrón, Lletra: J. M. Rovira Artigues 1973 - Altés S. L., Barcelona Col.l. Torrell de Reus - 640. Nota d'elogi.

274.- Id. Peu anterior. Felicitació de Modest Montlleó i nota familiar.

275.- Goigs En Llaor Del Glorios Martir Sant Muç / Que es venerava a la capella de l'antic Hospital de la Santa Creu de la Ciutat de Barcelona. Música per Mn. J. Maideu i Auguet, Prev. Lletra per R. Vives i Sabaté. Al verso: Ricard Vives i Sabaté estampà, Rambla José Antonio número 18, Vilanova i la Geltrú, sèrie dels goigs de l'autor, número 447, dipósit legal del 1968.

276.- Ricard VIVES i SABATE, carta personal a l'autor (Gener 1975).

277.- Josep ESPLUGAS, textos; Enric PRATS, melodies; Jeroni GIRALT, imatges: La Cripta / De Les Llànties / Aplec De Goigs / Tot Lloant / Nou Devocions Inèdites. Barcelona 1976, Altés S. L., amb Dipòsit legal del 1977. Camisa per als nou goigs següents.

278.- Goigs en lloança i glòria de / Sant Roc, remeier / honorat en remota plasmació d'estàtua al peu d'una de les amples escales / monumentals de l'antic Hospital de la Santa Creu, a la ciutat de Barcelona, / cap del seu Arquebisbat. Altés S. L., Barcelona. Tiratge a l'esment dels "Amics dels Goigs" Col.l. Torrell de Reus (774) I

279.- Goigs en lloança i glòria de / Sant Pau Apòstol / honorat en remota plasmació d'estàtua de la fornícula angular d'una de les / nobles façanes de l'antic (...) Arquebisbat. Peu anterior amb el canvi (775) II

280.- Goigs en lloança i glòria del / Santíssim Crist / honorat en l'esvelta Creu (obra del segle XVIII) situada al bell centre del / pati de l'antic Hospital de la Santa Creu, a la ciutat de Barcelona, cap del / seu Arquebisbat. Peu amb el canvi (776) III

281- Goigs en lloança i glòria de la / Santíssima Verge Maria / honorada en adient plasmació d'estàtua a la façana central de la meritosa / Escola Massana, dins l'antic Hospital de la Santa Creu, a la ciutat / de Barcelona, cap del seu Arquebisbat. Peu amb el canvi (777) IV

282.- Goigs en lloança i glòria de / La Puríssima Concepció / honorada al cim de l'airós cos arquitectònic que s'eleva rera el pati de la / Casa de Convalescència anex a l'antic (...) Arquebisbat. Peu amb el canvi (778) V

283.- Goigs en lloança i glòria de la / Coronació de la Verge Maria / honorada en les règies pintures que exornen el sostre de la capella de la / Casa de Convalescència anexa a l'antic Hospital de la Santa Creu, / a la ciutat de Barcelona, cap del seu Arquebisbat. Peu amb el canvi (779) VI

284.- Goigs en lloança i glòria de / La Immaculada Concepció / honorada en la imatge central del sumptuós altar de la capella de la Casa / de Convalescència, anexa a l'antic Hospital de la Santa Creu, a la ciutat de / Barcelona, cap del seu Arquebisbat. Peu amb el canvi (780) VII

285.- Goigs en lloança i glòria del / Santíssim Crist / honorat a la part de l'Evangeli del sumptuós (...) Arquebisbat. Peu amb el canvi (781) VIII

286.- Goigs en lloança i glòria de / Sant Pau Apòstol / honorat en efígie en el frontal del sumptuós (...) Arquebisbat. Peu amb el canvi (782) IX

287.- Goigs en lloança i glòria de la / Puríssima Concepció / honorada en remota plasmació d'estàtua a un racó del gran pati / central de l'antic Hospital de la Santa Creu, a la ciutat de Barcelona, / cap del seu Arquebisbat Peu amb el canvi (1018) VII Dins la camisa ESPLUGA et al., op. cit. (277), amb els canvis 1977 i Dipòsit legal del 1978.

288.- Goigs en lloança i glòria de la / Mare de Déu del Roser / honorada en bella i artística rajola de València destacable a una paret costera / del pati central (...) Arquebisbat Peu amb el canvi (1019) VIII

289.- Goigs en lloança i glòria de / Nostra Dona de la Pietat / honorada en discretíssim relleu de parca dimensió al gran mur exterior / contigu a la placeta del Canonge Colom, antic Hospital de la Santa Creu, / a la ciutat de Barcelona, cap del seu Arquebisbat Peu amb el canvi (1020) IX

290.- Himne De La Santa Creu, de les Germanes Hospitalàries de la Santa Creu. Lletra de Mossèn B. Música de M. Pastó Benvenuto. . Inèdit.

291.- Himne A La Santa Creu. Dedicat a les Germanes Hospitalàries de la Santa Creu. Lletra del P. Garcia C. O. Inèdit.

292.- Himne A La Santa Creu. Dedicat a les nenes de la Casa de la Santa Creu. Lletra del P. Jaume Garcia C. O. Inèdit.

293.- "542" en Mn. Albert TAULE VIÑAS, Cantoral de Missa "dominical" preparat per,.. Edició bilingüe (1.a.), Barcelona, Centre de Pastoral Litúrgica, 1971, p. 96.

294.- Himne De Les Germanes Hospitalàries / de La Santa Creu. Lletra: Mn. Pere Ribot Prv.; música: G. Odilò Planàs.

295.- "Puríssima Concepció de Maria" en Hildebrand M. MIRET, lletra dels himnes; Irineu M. SEGARRA, música: Himnari dels Fidels, Monestir de Montserrat, 1974, pp. 39-40. També "583" en TAULE, op. cit., pp. 110-111.

296.- "Ave, verge immaculada / 32" en Domènec COLS, Himnes per a la litúrgia, tercera edició, Barcelona, 1978, pp. 80-81.

297.- "Sant Josep, Espós De La Verge Maria" en Litúrgia de les hores segons el ritu romà, II, Temps de quaresma, Temps pasqual, Barcelona, Editorial Regina, 1980, p. 2186.

298.- Càntic A L'Arcàngel Sant Rafael, Lletra del P. Jaume Garcia C. O. Inèdit.

299.- Càntic A Sant Joan De Déu, Lletra del P. Jaume Garcia C. O. Inèdit.